

การตอบสนองของนักลงทุนต่อการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี

INVESTOR REACTION TO COMMUNICATING KEY AUDIT MATTERS IN THE
INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

ศศิมา สีเจริญ

มหาวิทยาลัยบูรพา

2565

การตอบสนองของนักลงทุนต่อการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี

ศศิมา สีเจริญ

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต

คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

INVESTOR REACTION TO COMMUNICATING KEY AUDIT MATTERS IN THE
INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

SASIMA SECHAROEN

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE MASTER DEGREE OF ACCOUNTANCY
FACULTY OF MANAGEMENT AND TOURISM

BURAPHA UNIVERSITY

2022

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางาน
นิพนธ์ของ ศศิมา สีเจริญ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชี
มหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ดร. ศิรดา จารุดกานนท์)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน

(ดร. ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

..... กรรมการ

(ดร. เนตรดาว ชัยเขต)

..... กรรมการ

(ดร. ศิรดา จารุดกานนท์)

คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยวอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะกรรมการจัดการและการ

ท่องเที่ยว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรรณี พิมาพันธุ์ศรี)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

60920237: สาขาวิชา: -; บช.ม. (-)

คำสำคัญ: AUDITS, INVESTORS, COMMUNICATIONS, AUDITORS

ศศิมา สีเจริญ : การตอบสนองของนักลงทุนต่อการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี. (INVESTOR REACTION TO COMMUNICATING KEY AUDIT MATTERS IN THE INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ศิรดา จารุดกานนท์ ปี พ.ศ. 2565.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแสดงรายการเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตอบสนองของนักลงทุนกับการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ในระหว่างปี พ.ศ. 2559 – 2562 ผู้วิจัยวัดการตอบสนองของนักลงทุนด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติสะสมและอัตราผลตอบแทนผิดปกติสะสม งานวิจัยนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการศึกษาลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง และใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณในการตรวจสอบความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐานงานวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า รายงานผู้สอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างแสดงเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเฉลี่ย 1.86 ข้อ ส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 63 แสดงเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรูปแบบพรรณนา และร้อยละ 37 แสดงในรูปแบบตาราง จากการทดสอบสมมติฐานการตอบสนองของนักลงทุนต่อจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและรูปแบบการแสดงผลเรื่องสำคัญในการตรวจสอบพบว่า การตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติมีความสัมพันธ์เชิงลบกับจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับรูปแบบการแสดงผลเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ เมื่อวัดการตอบสนองของนักลงทุนด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม ผู้วิจัยไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการตอบสนองของนักลงทุนกับจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ และระหว่างการตอบสนองของนักลงทุนกับรูปแบบการแสดงผลเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

60920237: MAJOR: -; M.Acc. (-)

KEYWORDS: AUDITS, INVESTORS, COMMUNICAIONS, AUDITORS

SASIMA SECHAROEN : INVESTOR REACTION TO COMMUNICATING KEY
AUDIT MATTERS IN THE INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT. ADVISORY
COMMITTEE: SIRADA JARUTAKANONT, Ph.D. 2022.

The objective of this research is to study the presentation of key audit matters (KAMs) in auditors' reports and to study the relationship between investor reaction to the communication of key audit matters in the auditor's reports. The samples used in the study are listed companies on the Stock Exchange of Thailand and the Mai Stock Exchange during the period of year 2016 - 2019. The researcher measures investors' reaction by abnormal trading volume and cumulative abnormal returns. The researcher uses descriptive statistics to study the preliminary characteristics of the samples and employs multiple regression analysis to examine relationships and research hypotheses.

The results show that the auditor's reports of the samples show an average of KAMs is 1.86. Most of them (63%) express KAMs in a descriptive form and the remaining (37%) present in tabular form. According to hypothesis testing for investors' reaction to the number of KAMs and to KAM format, investors' reaction as measured by abnormal trading volume are statistically negatively related to the number of KAMs. But the results do not find the relationship with the KAM format. However, measuring investors' reaction by cumulative abnormal returns, the researcher does not find the relationship between investors' reaction and the number of KAMs, and the relationship between the investors' reaction and the KAM format.

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ ดร.ศิริดา จารุตกานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ ท่านได้เมตตารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์และตลอดเวลาในการให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง ตรวจสอบเนื้อหาทั้งหมดของงานนิพนธ์ให้คำแนะนำในการปรับปรุงงานนิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง ที่ท่านกรุณาเป็นประธานสอบงานนิพนธ์ และกราบขอบพระคุณ ดร.เนตรดาว ชัยเขต ที่กรุณามาร่วมเป็นกรรมการสอบงานนิพนธ์ รวมถึงความรู้และคำแนะนำเพิ่มเติมให้งานนิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษา ขอขอบคุณรุ่นพี่หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต เพื่อร่วมรุ่นหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต รุ่นที่ 16 สำหรับคำแนะนำและความช่วยเหลือต่าง ๆ

ศศิมา สีเจริญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	0
บทที่ 1	1
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
บทที่ 2	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
พัฒนาการของรายงานของผู้สอบบัญชี	7
แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร	11
แนวคิดเกี่ยวกับการตอบสนองของนักลงทุน	13

งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี	15
สรุปแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา.....	21
บทที่ 3	22
วิธีดำเนินการวิจัย	22
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล	23
ช่วงเวลาของเหตุการณ์ที่ศึกษา.....	23
ตัวแบบที่ใช้ในการวิจัย	24
การวัดค่าตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	27
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 4	35
ผลการวิจัย.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติเชิงพรรณนา.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน	70
สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	81
บทที่ 5	1
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	1
สรุปผล	1
อภิปรายผล	2
ข้อเสนอแนะ	3
บรรณานุกรม	5
ประวัติย่อของผู้วิจัย	9

สารบัญตาราง

หน้า

No table of figures entries found.

สารบัญภาพ

หน้า

No table of figures entries found.

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

2- 1	สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตอบสนองของนักลงทุนและตลาดหลักทรัพย์ต่อ การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ.....	18
3- 1	จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษาการตอบสนองของ นักลงทุนที่วัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ.....	22
3- 2	จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษาการตอบสนองของ นักลงทุนที่วัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม.....	23
4- 1	จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการทดสอบการตอบสนองของ นักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ.....	36
4- 2	จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการทดสอบการตอบสนองของ นักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม.....	37
4- 3	รูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี แยกตามประเภทของสำนักงานสอบบัญชีและประเภทของตลาดหลักทรัพย์ของ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขาย หลักทรัพย์ผิดปกติ (N = 2,714).....	38
4- 4	รูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี แยกตามประเภทของสำนักงานสอบบัญชีและประเภทของตลาดหลักทรัพย์ของ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนของ หลักทรัพย์ผิดปกติสะสม (N = 2,457).....	39
4- 5	รูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของ นักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ (N = 2,714).....	41

4-6 รูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี
แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของ
นักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม (N = 2,457)..... 43

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-7 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีแยกตามประเภท ของสำนักงานสอบบัญชีและประเภทของตลาดหลักทรัพย์สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ (N = 2,714).....	45
4-8 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีแยกตามประเภท ของสำนักงานสอบบัญชีและประเภทของตลาดหลักทรัพย์สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิด ปกติสะสม (N = 2,457).....	47
4-9 การนำเสนอจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของ นักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ (N = 2,714).....	49
4-10 การนำเสนอจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของ นักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม (N = 2,457).....	50
4-11 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์	

ผิปกติ (N = 2,714).....	52
4-12 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเฉลี่ยแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขาย หลักทรัพย์ผิปกติ (N = 2,714).....	53
4-13 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ ผิปกติสะสม (N = 2,457).....	54
4-14 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเฉลี่ยแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทน หลักทรัพย์ผิปกติสะสม (N = 2,457).....	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

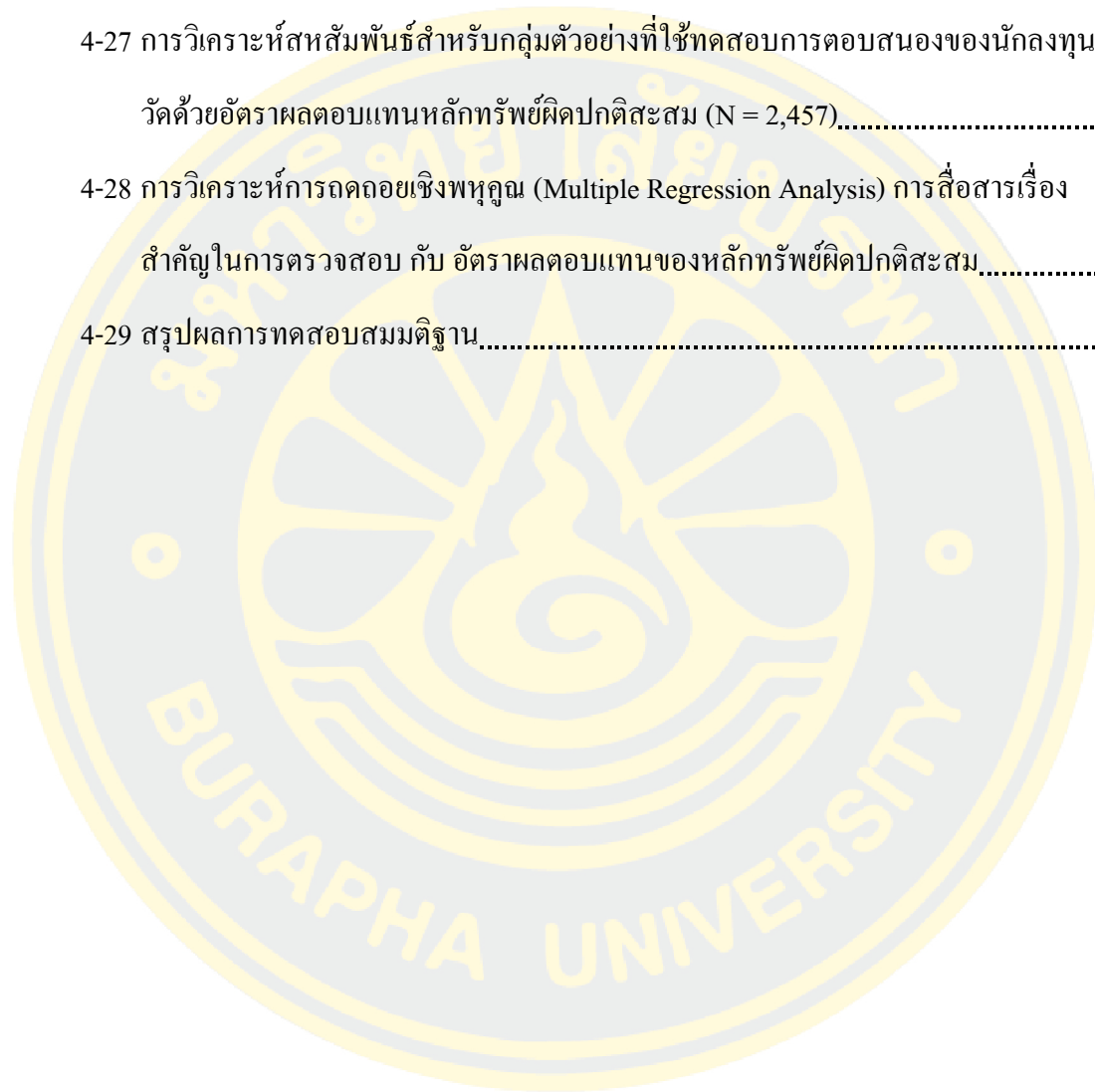
ตารางที่	หน้า
4-15 หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเสนอเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิปกติ (N = 2,714).....	56
4-16 หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเสนอเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบรายปีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิปกติ (N = 2,714).....	58
4-17 หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเสนอเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบแจกแจงตามกลุ่มอุตสาหกรรม สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขาย หลักทรัพย์ผิปกติ (N = 2,714).....	59
4-18 หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเสนอเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้	

ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติ	
สะสม (N = 2,457).....	61
4-19 หัวข้อเรื่องที่น่ามาเสนอเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบรายปีสำหรับกลุ่มตัวอย่าง	
ที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์	
ผิดปกติสะสม (N = 2,457).....	62
4-20 หัวข้อเรื่องที่น่ามาเสนอเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบแจกแจงตามกลุ่มอุตสาหกรรม	
สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทน	
หลักทรัพย์ผิดปกติสะสม (N = 2,457).....	63
4-21 วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรเชิงปริมาณสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้	
ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ	
(N = 2,714).....	65
4-22 วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรเชิงคุณภาพสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้	
ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ	
(N = 2,714).....	67
4-23 วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรเชิงปริมาณสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้	
ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม	
(N = 2,457).....	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-24 วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรเชิงคุณภาพสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้	
ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม	
(N = 2,457).....	70
4-25 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุน	

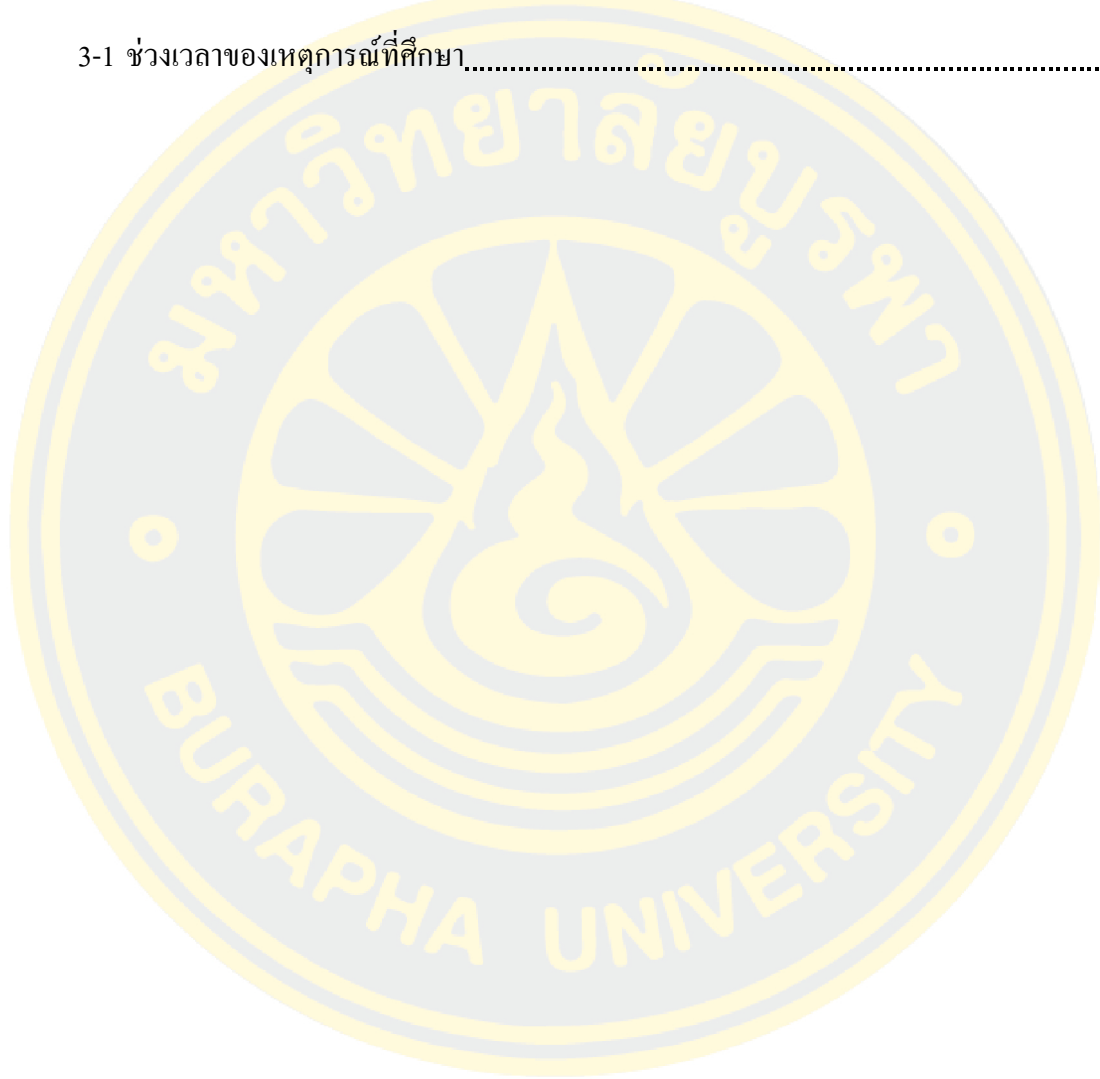
วัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ (N = 2,714).....	72
4-26 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) การสื่อสารเรื่อง สำคัญในการตรวจสอบ กับ ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ.....	74
4-27 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุน วัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม (N = 2,457).....	77
4-28 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) การสื่อสารเรื่อง สำคัญในการตรวจสอบ กับ อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม.....	79
4-29 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	81

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
3-1 ช่วงเวลาของเหตุการณ์ที่ศึกษา.....	24

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสอบบัญชีเป็นกระบวนการของการรวบรวมและการประเมินหลักฐานเกี่ยวกับสารสนเทศเพื่อระบุและรายงานเกี่ยวกับระดับความสอดคล้องต้องกันของสารสนเทศนั้นกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการสื่อสารผลลัพธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายงานของผู้สอบบัญชี (Auditor's report) เป็นการสื่อสารผลลัพธ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการของผู้สอบบัญชี ซึ่งขั้นตอนการรายงานผลการตรวจสอบถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการและเป็นส่วนที่สำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการสอบบัญชี (ธิดา อุทรัพย์เจริญชัย, 2005) รายงานของผู้สอบบัญชีเป็นสัญญาณเตือนเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณภาพกำไรของกิจการ เนื่องจากนักลงทุนบางส่วนไม่สามารถอ่านสัญญาณที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวเลขทางการเงินได้ อย่างไรก็ตาม นักลงทุนยังรู้สึกผิดหวังและเห็นว่ารายงานของผู้สอบบัญชีควรให้ข้อมูลมากกว่าที่เป็นอยู่ การสื่อสารข้อมูลในรายงานของผู้สอบบัญชีจึงมักเกิดช่องว่างของความคาดหวัง (Expectation gap) ระหว่างผู้สอบบัญชีและผู้ใช้งบการเงิน ซึ่งหมายถึงช่องว่างระหว่างข้อมูลที่ผู้ใช้เชื่อว่าจำเป็นในการตัดสินใจกับข้อมูลที่ผู้ใช้สามารถหาได้จากแหล่งข้อมูลสาธารณะอื่น ๆ ทำให้นักลงทุนมีความต้องการให้รายงานของผู้สอบบัญชีให้ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องจากการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีมากขึ้น (ชาญชัย ตั้งเรื่อนรัตน์, 2552; 2560) แม้ว่ารายงานของผู้สอบบัญชีจะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเริ่มตั้งแต่ รายงานแบบมาตรฐาน ซึ่งเรียกว่า “รายงานการสอบบัญชีแบบสั้น” หรือที่นิยมเรียกกันว่า “รายงานแบบ 2 วรรค”, “รายงานแบบ 3 วรรค” และ “รายงานแบบ 6 วรรค” และล่าสุดได้มีการเปลี่ยนแปลงรายงานผู้สอบบัญชีอีกครั้ง

เมื่อต้นปี พ.ศ. 2558 International Federation of Accounts (IFAC) ซึ่งเป็นองค์กรทางวิชาชีพบัญชีที่ก่อตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม ด้านการบัญชี มีคณะกรรมการมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ (The International Auditing and Assurance Standards Board : IAASB) ทำหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ ได้ออกมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ (International Standards on Auditing : ISA) เกี่ยวกับการจัดทำรายงานของผู้สอบบัญชีรูปแบบใหม่ โดยกำหนดให้ผู้สอบบัญช้นำเสนอ “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matters : KAMs)” ไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชี สำหรับประเทศไทย สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ออกมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 เรื่อง “การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต” โดยเป็นการแปลมาจาก

ต้นฉบับมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ “ISA^{TM} 701 Communication Key Audit Matters in the Independent Auditor’s Report” มีกำหนดให้ถือปฏิบัติกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับงวดบัญชีสิ้นสุดในหรือหลังวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559 เป็นต้นไป มาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมคุณค่าของการสื่อสารในรายงานของผู้สอบบัญชีโดยให้ข้อมูลการปฏิบัติงานตรวจสอบที่มีความโปร่งใสมากขึ้น และอาจช่วยผู้ใช้งบการเงินในการทำความเข้าใจกิจการและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับดุลยพินิจที่สำคัญของผู้บริหารในงบการเงินที่ตรวจสอบได้ดีขึ้น (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2559) ซึ่งแนวทางหนึ่งในการพิจารณาประโยชน์ของการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีสามารถพิจารณาได้จากการตอบสนองของนักลงทุนเมื่อมีการเผยแพร่รายงานของผู้สอบบัญชีพร้อมด้วยการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบนั่นเอง

งานวิจัยในต่างประเทศหลายฉบับได้ศึกษาการตอบสนองของตลาดต่อรายงานของผู้สอบบัญชีที่มีการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ เช่น งานวิจัยของ Bédard, Gonthier-Besacier, and Schatt (2014) ศึกษาการตอบสนองของตลาดหลักทรัพย์ต่อ Justification of Assessments (JOA) ในฝรั่งเศส ซึ่ง JOA นี้มีลักษณะเหมือนกับ KAM ซึ่งผลจากการศึกษาไม่พบการตอบสนองของตลาดต่อ JOA ต่อมา Bédard, Gonthier-Besacier, and Schatt (2017) ได้ศึกษาอีกครั้งพบว่า การเปิดเผย JOA ครั้งแรกมีผลต่อการตอบสนองของบริษัทขนาดเล็กซึ่งมีความอ่อนแอในด้านข้อมูลข่าวสาร เช่นเดียวกับงานวิจัยในประเทศไทยของ Boonyanet and Promsen (2018) ที่ศึกษาการตอบสนองของราคาหลักทรัพย์ต่อ KAM แต่ละประเภทของบริษัทในกลุ่ม SET100 ในประเทศไทย พบว่าราคาหลักทรัพย์ไม่มีความสัมพันธ์กับเรื่องสำคัญในรายงานของผู้สอบบัญชี อย่างไรก็ตามงานวิจัยของ ศิลปพร ศรีจันเพชร (2017) ที่ศึกษาเรื่อง เรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานผู้สอบบัญชีกับการตอบสนองของตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตอบสนองของตลาดด้านปริมาณการซื้อขายของตราสารทุนอย่างมีนัยสำคัญ แต่ยังไม่พบความสัมพันธ์ในด้านราคา ในขณะที่งานวิจัยของ ศศิภา สอิ่งทอง (2017) ศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานผู้สอบบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เช่นกัน โดยศึกษาข้อมูลปี พ.ศ. 2559 และ 2560 พบว่าช่วงที่มีการประกาศรายงานของผู้สอบบัญชีที่มีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีการตอบสนองของราคาหลักทรัพย์โดยการวัดค่าจากอัตราผลตอบแทนผิดปกติสะสม และยังคงพบว่าอัตราผลตอบแทนผิดปกติสะสมมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบด้วย ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Altawalbeh and Alhajaya (2019) ที่ศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนต่อการเปิดเผยเรื่องสำคัญใน

การตรวจสอบในจอร์แดน พบว่าการเปิดเผยเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักลงทุน โดยวัดค่าจากปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์เกินปกติ จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผลการวิจัยในอดีตเกี่ยวกับการตอบสนองของนักลงทุนที่มีต่อการแสดงรายการ KAM ยังมีความไม่สอดคล้องกัน

การนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีนั้น มาตรฐานการสอบบัญชีรหัส 701 ไม่ได้กำหนดจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและรูปแบบในการนำเสนอไว้ ผู้สอบบัญชีสามารถใช้ดุลยพินิจในการกำหนดจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและเลือกรูปแบบในการนำเสนอได้ตามความเหมาะสม ในส่วนของรูปแบบในการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบนั้น จากการศึกษาของชาญชัย ตั้งเรื่อนรัตน์ (2017) พบว่าจากการเปิดเผยเรื่องสำคัญในการตรวจสอบปีแรกในปี 2559 ผู้สอบบัญชีเลือกนำเสนอในรูปแบบตารางร้อยละ 36 และรูปแบบพรรณาร้อยละ 64 ซึ่งการนำเสนอในรูปแบบที่แตกต่างกันอาจมีผลทำให้ผู้ใช้รายงานมีความเข้าใจข้อมูลที่ต้องการสื่อสารแตกต่างกัน (Fakhfakh, 2015) อย่างไรก็ตามจากการทบทวนวรรณกรรมยังไม่พบงานวิจัยใดที่ศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดจากการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรูปแบบที่แตกต่างกัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการตอบสนองของนักลงทุนต่อการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี เพื่อแสดงหลักฐานเชิงประจักษ์ของการตอบสนองของนักลงทุนต่อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่ผลวิจัยในอดีตยังมีความไม่สอดคล้องกัน และศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนต่อรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่มีรูปแบบแตกต่างกัน เพื่อให้หลักฐานเชิงประจักษ์ที่ยังไม่มีงานวิจัยใดศึกษามาก่อนซึ่งอาจนำไปสู่การกำหนดรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการแสดงรายการเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนต่อจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนต่อรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานของการวิจัย

เมื่อรายงานของผู้สอบบัญชีมีการเปลี่ยนแปลงโดยมีการเพิ่มวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบถือเป็นนวัตกรรมใหม่ที่ทำให้ผู้สอบบัญชีได้นำเสนอรายงานที่ให้ข้อมูลแบบเจาะลึกและเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมคุณค่าของการสื่อสารในรายงานของผู้สอบบัญชี ซึ่งมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 เกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบนี้ไม่ได้กำหนดว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบควรมีกี่เรื่อง โดยให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอบบัญชี ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา นักลงทุนอิสระและนักวิเคราะห์มีความคาดหวังต่อรายงานผู้สอบบัญชีที่ปรับปรุงใหม่และมีแนวโน้มการใช้รายงานของผู้สอบบัญชีในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจมากขึ้น (วัชรา ทองเกลี้ยง, 2552) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Christensen, Glover, and Wolfe (2014) ที่พบว่านักลงทุนที่ได้รับรายงานที่มีเรื่องสำคัญ CAM (Critical Audit Matters) ซึ่งมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับ KAM นั้นมีการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจมากกว่านักลงทุนที่ได้รับรายงานแบบมาตรฐาน แสดงให้เห็นว่าการนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมในรายงานของผู้สอบบัญชีมีผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุน เช่นเดียวกับการศึกษาของ Rapley, Robertson, and Smith (2018) และ Sirois, Bédard, and Bera (2018) งานวิจัยนี้จึงศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนผ่านปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผิดปกติซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในความคาดหวังของนักลงทุนรายย่อย และการตอบสนองผ่านอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในความคาดหวังของตลาดโดยรวม (Bamber, Barron and Stevens, 2010) ซึ่งนำไปสู่ข้อสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานงานวิจัย 1 : จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ

สมมติฐานงานวิจัย 2 : จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติ

สะสม

การอธิบายถึงเรื่องสำคัญและการจัดการกับเรื่องสำคัญในการตรวจสอบแต่ละเรื่อง เป็นการใช้ดุลยพินิจของผู้สอบบัญชีว่าเพียงพอหรือไม่ ควรเป็นการอธิบายอย่างกระชับและเหมาะสม (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2559) การนำเสนอภาพ ตาราง แผนภูมิ และกราฟ ช่วยให้อ่านรายงานมีความน่าอ่าน น่าสนใจ เข้าใจง่าย และช่วยเน้นจุดสำคัญของเนื้อหา รายงานของผู้สอบบัญชีเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการสื่อสารและเป็นกลไกที่ช่วยลดความไม่สมมาตรกันของข้อมูล หากการนำเสนอเรื่องสำคัญในรายงานของผู้สอบบัญชีมีรูปแบบที่อ่านง่าย ชัดเจน สามารถทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ไม่เป็นเพียงแต่ข้อความบรรยายที่ต่อเนื่องอย่างเดียว น่าจะมีส่วนทำให้ผู้ใช้

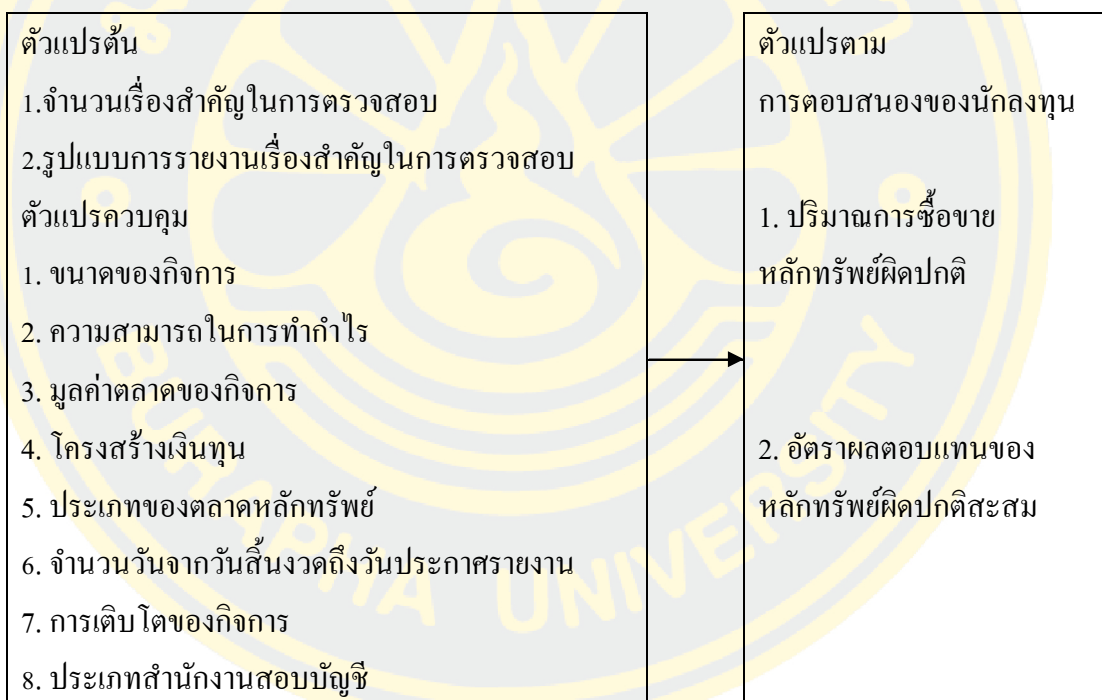
รายงานเกิดความสนใจ จดจำและสามารถเข้าใจข้อมูลที่ต้องการสื่อสารได้รวดเร็วขึ้น จนนำไปสู่การตัดสินใจที่ทันต่อเหตุการณ์ (Fakhfakh, 2015) จึงเป็นที่มาของสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานงานวิจัย 3 : รูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ

สมมติฐานงานวิจัย 4 : รูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติ

สะสม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผู้สอบบัญชีทราบผลกระทบของการนำเสนอจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบซึ่งนำไปสู่การใช้ดุลยพินิจที่เหมาะสม

2. ผู้ถือหุ้นและนักลงทุนเข้าใจแนวคิดและผลกระทบที่เกิดจากการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ เห็นคุณค่าของรายงานของผู้สอบบัญชีมากขึ้น และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจลงทุน

3. สาขาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ทราบถึงผลกระทบของการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่มีต่อการตอบสนองของนักลงทุนทั้งในด้านจำนวนเรื่องและรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

4. ผู้สนใจทั่วไปเข้าใจถึงการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี และสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการศึกษาหรืองานวิจัยต่อไปได้

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาความสัมพันธ์ของการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีกับการตอบสนองของนักลงทุน โดยใช้ข้อมูลปริมาณการซื้อ-ขายหลักทรัพย์ ราคาหลักทรัพย์ รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต งบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ในระหว่างปี พ.ศ. 2559 – พ.ศ. 2562 รวม 4 ปี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนต่อการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี มีรายละเอียดดังนี้

1. พัฒนาการของรายงานของผู้สอบบัญชี
2. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร
3. แนวคิดเกี่ยวกับการตอบสนองของนักลงทุน
4. งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี

พัฒนาการของรายงานของผู้สอบบัญชี

รายงานของผู้สอบบัญชีเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการตรวจสอบบัญชีที่ให้ความเชื่อมั่นต่องานตรวจสอบและงบการเงินแก่ผู้ใช้งบการเงิน โดยผู้สอบบัญชีจะแสดงความเห็นอย่างชัดเจนในรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรจากการประเมินข้อสรุปจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับอย่างเพียงพอ และได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป

การรายงานของผู้สอบบัญชีเริ่มมีขึ้นในประเทศอังกฤษ โดยผู้สอบบัญชีจะรายงานผลการตรวจสอบงบการเงินโดยการอ่านรายงานในที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นของบริษัท ดังนั้นในช่วงแรกจึงเป็นการรายงานด้วยวาจาแต่ก็มีการเขียนรายงานไว้เป็นลายลักษณ์อักษรด้วย ต่อมาข้อบังคับของบริษัทกำหนดให้ผู้สอบบัญชีต้องพิมพ์รายงานผลการตรวจสอบไว้ต่อท้ายงบดุลและลงลายมือชื่อของผู้สอบบัญชีกำกับไว้ท้ายงบดุลที่ตรวจสอบนั้น ในปี พ.ศ. 2450 กฎหมายของประเทศอังกฤษได้กำหนดว่า รายงานการสอบบัญชีต้องแนบด้วยงบดุลหรือแจ้งไว้ท้ายงบดุลว่ามีรายงานการสอบบัญชี และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2472 กำหนดให้ผู้สอบบัญชีต้องแนบรายงานการสอบบัญชีไว้กับงบดุลด้วยทุกครั้ง จะสังเกตว่ากฎหมายในช่วงแรกกำหนดให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบเฉพาะงบดุล ในปี พ.ศ. 2491 กฎหมายของประเทศอังกฤษกำหนดให้งบดุลและงบกำไรขาดทุนของบริษัทต้องมีกรรมการลงลายมือชื่ออนุมัติและต้องมีรายงานการสอบบัญชีแนบด้วย

สำหรับประเทศไทยมีการกำหนดมาตรฐานการสอบบัญชี ฉบับที่ 1 เรื่อง มาตรฐานการสอบบัญชี ในปีพ.ศ. 2518 โดยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์) กำหนดให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องระบุขอบเขตการปฏิบัติงานตรวจสอบไว้ในรายงานการสอบบัญชีอย่างรัดกุมและชัดเจน กำหนดให้ใช้

รายงานการสอบบัญชีแบบรายงานมาตรฐาน เรียกว่า “รายงานการสอบบัญชีแบบสั้น” (Short-Form Report) หรือที่เรียกกันแบบไม่เป็นทางการว่า “รายงานแบบ 2 วรรค” โดยวรรคแรกเป็นการระบุขอบเขตและเกณฑ์การตรวจสอบ และวรรคที่สองเป็นการแสดงความเห็นต่องบการเงินที่ตรวจสอบ (ชาญชัย ตั้งเรื่อนรัตน์, 2552)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2541 สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ได้ออกมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 700 เรื่อง รายงานของผู้สอบบัญชีต่องบการเงิน โดยกำหนดรูปแบบและถ้อยคำของการเขียนรายงานการสอบบัญชี ที่เรียกอย่างไม่เป็นทางการว่า “รายงานแบบ 3 วรรค” ความแตกต่างของรูปแบบรายงานแบบสองวรรคกับแบบสามวรรคอยู่ที่ “การระบุความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีและผู้บริหาร” ในรายงานการสอบบัญชี (ชาญชัย ตั้งเรื่อนรัตน์, 2552)

ถัดมาในปี พ.ศ. 2555 ประเทศไทยได้ใช้มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 700 เรื่องการแสดงความเห็นและการรายงานต่องบการเงิน สอดคล้องกับมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ รหัส 700 ซึ่งเป็นการปรับปรุงแก้ไขอ้างอิงต้นฉบับจาก Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements โดยมีขอบเขตเกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีในการแสดงความเห็นและเกี่ยวข้องกับรูปแบบและเนื้อหาของรายงานของผู้สอบบัญชีทำให้สามารถระบุได้ทันทีว่าการตรวจสอบนั้นเป็นไปตามมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับโลก ช่วยส่งเสริมความเข้าใจของผู้ใช้งบการเงินและช่วยชี้ให้เห็นถึงสถานการณ์ที่ไม่ปกติเมื่อมีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น ในครั้งนี้การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกี่ยวกับรูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชีคือการเปลี่ยนจากรายงานแบบ 3 วรรคมาเป็น “รายงานแบบ 6 วรรค” ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้ วรรคนำ (รายงานต่องบการเงิน), ความรับผิดชอบของผู้บริหารต่องบการเงิน, ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี, ความเห็นของผู้สอบบัญชี และความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงาน (สภานักบัญชีฯ, 2559)

ล่าสุดปลายปี พ.ศ. 2558 คณะกรรมการมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ (IAASB) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (IFAC) ได้มีการเผยแพร่มาตรฐานการสอบบัญชีในกลุ่มการจัดทำรายงานของผู้สอบบัญชีฉบับปรับปรุงหลายฉบับและมีมาตรฐานการสอบบัญชีรหัสใหม่ 1 ฉบับ ดังนี้

1. ISA^{TM} 700 (Revised), Forming an Opinion and Reporting on Financial Statements
2. ISA^{TM} 701, Communication Key Audit Matters in the Independent Auditor's Report
3. ISA^{TM} 705 (Revised), Modifications to the Opinion in the Independent Auditor's

Report

4. ISA^{TM} 706 (Revised), Emphasis of Matter Paragraphs and Other Matter Paragraphs in the Independent Auditor's Report

5. ISA^{TM} 260 (Revised), Communication with Those Charged with Governance

6. ISA^{TM} 570 (Revised), Going Concern

โดยมาตรฐานการสอบบัญชีดังกล่าวข้างต้น ได้ถูกจัดทำเป็นภาษาไทยและมีผลบังคับใช้ในประเทศไทยสำหรับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับงวดสิ้นสุดในหรือหลังวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559 จากข้อกำหนดและรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่ออกใหม่นี้ มีประเด็นที่หลายฝ่ายให้ความสำคัญและได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก คือ มาตรฐานการสอบบัญชีฉบับใหม่รหัส 701 เกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

การสื่อสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอบบัญชีนั้น มีการกำหนดในมาตรฐานการสอบบัญชีรหัส 260 เรื่อง การสื่อสารกับผู้มีส่วนที่ในการกำกับดูแล อยู่ก่อนแล้ว ภายใต้มาตรฐานฉบับนี้มีการกล่าวถึง เรื่องที่สำคัญที่พบจากการสอบบัญชี โดยผู้สอบบัญชีต้องทำการสื่อสารกับผู้มีส่วนที่ในการกำกับดูแลในเรื่องต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่เกี่ยวข้องกับแง่มุมเชิงคุณภาพที่สำคัญของวิธีปฏิบัติทางบัญชีของกิจการ นโยบายบัญชี การประมาณการทางบัญชี และการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน
2. อุปสรรคสำคัญที่พบในระหว่างการตรวจสอบบัญชี (ถ้ามี)
3. ในกรณีที่ผู้มีส่วนที่ในการกำกับดูแลทุกท่านเกี่ยวข้องในการบริหารกิจการ ผู้สอบบัญชีต้องสื่อสารให้ทราบถึงเรื่องที่สำคัญที่เกิดขึ้นจากการตรวจสอบที่ได้มีการปรึกษาหารือหรือที่จะต้องทำการหารือกับผู้บริหาร
4. สถานการณ์ที่กระทบต่อรูปแบบและเนื้อหาของรายงานของผู้สอบบัญชี
5. เรื่องอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากการสอบบัญชีซึ่งผู้สอบบัญชีได้ใช้ดุลยพินิจเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพแล้วเห็นว่ามีมีความเกี่ยวข้องกับการสอดส่องดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงิน

อย่างไรก็ตามมาตรฐานฉบับนี้ได้กำหนดรูปแบบของการสื่อสารทั้งโดยวาจาหรือเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดเก็บเป็นส่วนหนึ่งของเอกสารหลักฐานการสอบบัญชีเท่านั้น

มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 เรื่อง การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เป็นพัฒนาการใหม่ของรายงานของผู้สอบบัญชีเพื่อสื่อสารเรื่องที่มีนัยสำคัญที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินในงวดปัจจุบันและเป็นเรื่องที่ผู้สอบบัญชีสื่อสารกับผู้มีส่วนที่ในการกำกับดูแล เป็นการสะท้อนความโปร่งใสในการปฏิบัติงานสอบบัญชีและช่วยให้ผู้ใช้

งบการเงินทำความเข้าใจกิจการและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับดุลยพินิจที่สำคัญของผู้บริหารในงบการเงิน ที่ตรวจสอบจากการอ่านรายงานของผู้สอบบัญชี (สมพงษ์ พรอุปถัมภ์ และ จิรณัฐ ภูมมงคลรัตน์, 2558) ผู้สอบบัญชีต้องระบุเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่มีนัยสำคัญที่สุดตามดุลยพินิจของผู้ ประกอบวิชาชีพของผู้สอบบัญชี โดยเป็นเรื่องที่ต้องการความใส่ใจเป็นพิเศษจากผู้สอบบัญชีในการ ปฏิบัติงานตรวจสอบพร้อมทั้งต้องให้เหตุผลว่าทำไมเรื่องดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่มีนัยสำคัญที่สุดและ ได้จัดการกับเรื่องดังกล่าวอย่างไรในการตรวจสอบ

มาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ได้ให้ความหมายของคำว่า “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” และ “นัยสำคัญ” ไว้ดังนี้

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ หมายถึง เรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดตามดุลยพินิจของผู้ ประกอบวิชาชีพของผู้สอบบัญชีในการตรวจสอบงบการเงินของงวดปัจจุบัน เรื่องสำคัญในการ ตรวจสอบเป็นเรื่องที่เลือกมาจากเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียในการกำกับดูแล

นัยสำคัญ หมายถึง ระดับความสำคัญของเรื่องในบริบทหนึ่ง นัยสำคัญของแต่ละเรื่อง ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอบบัญชีในบริบทที่เรื่องดังกล่าวถูกนำมาพิจารณา นัยสำคัญจึงเกี่ยวกับการ วิเคราะห์ห้อย่างเป็นกลางในข้อเท็จจริงและสถานการณ์ รวมถึงลักษณะและขอบเขตของการ สื่อสาร

นอกจากนี้ในส่วนของกาหนดว่าเรื่องใดบ้างจะมีนัยสำคัญที่สุดในการตรวจสอบงบ การเงินงวดปัจจุบันและควรมีก็เรื่อง ความเพียงพอของการอธิบายเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ และ การจัดการเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ เป็นเรื่องของการใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพ โดย มาตรฐานได้ให้คำแนะนำไว้ว่า จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบอาจเป็นผลมาจาก ขนาดและ ความซับซ้อนของกิจการ ลักษณะของธุรกิจ ข้อเท็จจริง และสถานการณ์ต่าง ๆ ของงานตรวจสอบ จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีมากเท่าใด ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องพิจารณามากขึ้นว่าแต่ละ เรื่องเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่มีนัยสำคัญที่สุดหรือไม่ หากมีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ จำนวนมากอาจขัดแย้งกับหลักการความมีนัยสำคัญที่สุดในการตรวจสอบได้ มาตรฐานการสอบ บัญชีฉบับนี้ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความเพียงพอของการอธิบายเรื่องสำคัญว่าควรเป็นการอธิบาย อย่างกระชับและเหมาะสม และควรพิจารณาถึงความเกี่ยวข้องของข้อมูลสำหรับผู้ใช้งบการเงิน การ เชื่อมโยงเรื่องเข้ากับสถานการณ์ของกิจการโดยตรงอาจช่วยลดโอกาสที่คำอธิบายเรื่องสำคัญในการ ตรวจสอบจะมีรูปแบบเป็นมาตรฐานเกินไปและมีประโยชน์น้อยลงเมื่อเวลาผ่านไป สำหรับการ จัดการเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ผู้สอบบัญชีอาจอธิบายถึงแนวทางในการตอบสนองหรือวิธีการ ของผู้สอบบัญชี สรุปภาพรวมของวิธีการตรวจสอบที่ใช้ การแสดงถึงผลลัพธ์ของวิธีการตรวจสอบ

และข้อสังเกตที่สำคัญ แต่สำหรับรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่ได้มีการบังคับหรือกำหนดไว้

อย่างไรก็ดีวรรค “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” อยู่ต่อจากวรรคความเห็นและเกณฑ์ในการแสดงความเห็นซึ่งเป็นส่วนแรก ๆ ในรายงาน น่าจะดึงดูดความสนใจของผู้ใช้รายงานของผู้สอบบัญชีได้มากกว่าการนำวรรคนี้ไปไว้ในส่วนท้าย IAASB เชื่อว่าการเพิ่มเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีช่วยเพิ่มคุณค่าของรายงานทำให้ผู้ใช้รายงานเกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น (สมพงษ์ พรอุปถัมภ์ และ ธัญลักษณ์ วิจิตรสารวงศ์, 2557) ทั้งนี้การเพิ่มการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบลงในรายงานของผู้สอบบัญชีไม่ได้ทำให้กระบวนการสอบบัญชีเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพียงแต่เป็นการรายงานผลการตรวจสอบให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นแก่ผู้ใช้รายงานและการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบบังคับใช้กับรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เท่านั้น

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร

การสื่อสาร หมายถึง การถ่ายโอนความหมาย (Meaning transfer) ระหว่างผู้สื่อสาร (Communicators/communicants) ซึ่งผู้สื่อสารหมายถึงทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่ว่าจำนวนเท่าใด เพื่อพยายามทำให้พวกเขาเข้าใจในความหมายเดียวกัน โดยส่วนใหญ่ผู้คนมักเข้าใจว่าการสื่อสารหมายถึงกระบวนการสื่อสารที่ประกอบด้วย ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร โดยปกติการสื่อสารระหว่างกันจะเป็นการสื่อสารในลักษณะเชิงเส้น กล่าวคือ การสื่อสารจะเริ่มต้นจากผู้ส่งสาร ผลิตสาร ผ่านสื่อที่ใช้ เพื่อไปยังผู้รับสารที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย อย่างไรก็ตามกระบวนการสื่อสารอาจเป็นได้ทั้งการสื่อสารทางเดียวหรือการสื่อสารสองทาง การสื่อสารทางเดียวเป็นการสื่อสารที่ผู้รับสารมีหน้าที่ฟังหรือรับอย่างเดียวในขณะที่กระบวนการสื่อสารสองทางผู้รับสารอาจสะท้อนข้อความกลับไปยังผู้ส่งสาร การย้อนกลับสารหรือเสียงสะท้อน (Feedback) เป็นตัววัดว่าผู้ส่งสารและผู้รับสารเข้าใจตรงกันหรือไม่ ยังมีการย้อนกลับสารนานมากเท่าใดแสดงให้เห็นถึงความสับสนที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ความสับสน (Noise) เป็นข้อมูลข่าวสารอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ทั้งจากภายในบุคคลและภายนอกบุคคล ความสับสนภายในบุคคลเกิดขึ้นได้จากแนวความคิดและการตีความหมายที่ไม่ตรงกัน ส่วนความสับสนภายนอกเกิดจากความแปรปรวนของสถานการณ์โดยรอบระหว่างการสื่อสารนั้น นอกจากนี้ยังมีการสื่อสารที่ไม่ใช่เชิงเส้นหรือการสื่อสารที่ไม่เป็นระเบียบคือ สารที่สื่อออกไปจะกระจัดกระจายไร้ทิศทาง เช่น การสื่อสารมวลชนด้วยเหตุนี้การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นขึ้นอยู่กับวิธีการจัดการกับกระบวนการสื่อสาร

ทฤษฎีบูรณาการของสารสนเทศ (Information-integration Theory) ทฤษฎีนี้ได้รับความนิยมนีเนื่องจากสามารถนำไปอธิบายสารสนเทศในรูปแบบทัศนคติหรือในรูปการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเนื่องจากสารสนเทศเป็นแรงผลักดันอันหนึ่งและมีศักยภาพที่ส่งผลกระทบต่อระบบความเชื่อและทัศนคติของบุคคล ทฤษฎีนี้อาศัยปัจจัย 2 ประการที่สำคัญในการส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติคือ

1. ทิศทาง (Valence/direction) หมายถึง สารสนเทศใดก็ตามที่สนับสนุนหรือปฏิเสธความเชื่อ เมื่อใดที่สารสนเทศสนับสนุนความเชื่อก็กล่าวได้ว่ามีทิศทางเป็นบวก ในทางตรงข้ามถ้าสารสนเทศลบล้างความเชื่อก็กล่าวได้ว่ามีทิศทางเป็นลบ

2. การชั่งน้ำหนัก (Weight) หมายถึง คุณค่าของสารสนเทศสามารถส่งผลกระทบมากน้อยเพียงใด การชั่งน้ำหนักหรือการชั่งใจจึงเป็นเรื่องของการสร้างความน่าเชื่อถือ

โดยปกติทัศนคติของผู้สื่อสารจะเปลี่ยนแปลงได้เพราะว่ามีสารสนเทศใหม่ ๆ เกิดขึ้นและกระทบต่อความเชื่อจนทำให้เปลี่ยนทัศนคติไป การเกิดขึ้นและผลกระทบของสารสนเทศที่เปลี่ยนทัศนคติของเราขึ้นอยู่กับ “ทิศทางและการชั่งน้ำหนัก” ที่มีต่อสารสนเทศหนึ่ง ๆ ทิศทางจึงอาจส่งผลกระทบต่อวิธีการที่สารสนเทศมีอิทธิพลต่อระบบความเชื่อ และการชั่งน้ำหนักก็จะบอกให้รู้ว่าสารสนเทศมีผลกระทบมากน้อยเพียงใด การผสมผสานในเรื่องการชั่งน้ำหนักและทิศทางของสารสนเทศเป็นตัวการในการกำหนดความคิดเห็นใหม่ ๆ เกิดขึ้น รากฐานของทฤษฎีบูรณาการของสารสนเทศจึงแฝงไว้ด้วยสมมูลของระบบความเชื่อและความน่าเชื่อถืออันเนื่องมาจากทิศทางและการชั่งน้ำหนักต่อสารสนเทศและประการสำคัญต้องกล้าตัดสินใจให้เป็นไปตามน้ำหนักที่ชั่งแล้ว

รายงานหรืองานเขียนเป็นช่องทางการสื่อสารอย่างหนึ่ง งานที่มีความยาวมาก ๆ ถ้ามีแต่ตัวหนังสือเรียงเต็มหน้ากระดาษแม้ว่าจะมีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ก็อาจทำให้ผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่ายหรือไม่ได้ให้ความสนใจกับเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์นั้นเลยก็ได้ รายงานของผู้สอบบัญชีก็เช่นเดียวกันหากเรานำเทคนิคต่าง ๆ มาช่วยน่าจะทำให้รายงานมีความน่าสนใจและง่ายต่อการทำความเข้าใจมากขึ้น เช่น การใช้กราฟและแผนภูมิ จะช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างข้อมูลตัวเลขได้รวดเร็วและชัดเจนขึ้น ช่วยดึงความสนใจของผู้อ่านมายังสาระสำคัญ ประหยัดเวลาของผู้อ่าน หรือการใช้ตาราง ซึ่งตารางจะได้เปรียบกราฟและแผนภูมิตรงที่สามารถเปรียบเทียบข้อมูลที่เป็นข้อความและถ่ายทอดข้อมูลตัวเลขที่ต้องการความละเอียดได้ดีกว่า จากการศึกษาของ Fakhfakh (2015) เกี่ยวกับความสามารถในการอ่านรายงานของผู้สอบบัญชีโดยอาศัยหลักทางภาษาศาสตร์เข้ามาวิเคราะห์รายงานของผู้สอบบัญชีตามหลักเกณฑ์ใหม่ของมาตรฐานการสอบบัญชีในกลุ่มรายงานการสอบบัญชี พบว่าผู้ใช้บริการเงินไม่สามารถอ่านและทำความเข้าใจรายงานของผู้สอบบัญชีได้

หมดทุกคน โดยเฉพาะผู้ใช้งบการเงินที่ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านบัญชี ดังนั้นผู้สอบบัญชีควรวางแนวทางปรับปรุงการนำเสนอรายงานเพื่อให้การอ่านและการตีความข้อมูลการตรวจสอบเกิดประสิทธิผล เนื่องจากผู้ใช้งบการเงินของผู้สอบบัญชีมีหลายกลุ่ม

ดังนั้นหากการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีเป็นกระบวนการสื่อสารที่เกิดความเข้าใจตรงกัน ไม่เกิดความสับสน รวมถึงมีทิศทางการสื่อสารที่ถูกต้อง มีน้ำหนักที่ก่อให้เกิดคุณค่าและความน่าเชื่อถือ โดยการนำเทคนิคที่จะสามารถช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินอ่านและตีความหมายข้อมูลการตรวจสอบได้ จนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ก็จะส่งผลให้การรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีเกิดคุณค่าและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้รายงานการตรวจสอบยังเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการสื่อสารและเป็นกลไกที่ช่วยลดความไม่สมดุลของข้อมูลอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการตอบสนองของนักลงทุน

จากสมมติฐานประสิทธิภาพของตลาด (Efficient Market Hypothesis : EMH) Fama (1970) กล่าวว่าราคาหลักทรัพย์ในตลาดที่มีประสิทธิภาพจะเป็นราคาที่สะท้อนข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องไว้ทั้งหมดแล้ว โดยในตลาดที่มีประสิทธิภาพราคาของหลักทรัพย์จะใกล้เคียงกับมูลค่าที่แท้จริง ซึ่งราคาหลักทรัพย์ภายหลังจากที่ได้รับรู้ข้อมูลอย่างเสมอภาคและนักลงทุนได้รับข้อมูลอย่างเท่าเทียมกันนักลงทุนจะไม่สามารถหาผลตอบแทนส่วนเกิน (Abnormal return) และผลตอบแทนที่ไม่คาดหวัง (Unexpected return) โดยอาศัยข้อมูลที่ได้รับอย่างเท่าเทียมนี้ สมมติฐานประสิทธิภาพของตลาดแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ ความแตกต่างของสมมติฐานทั้ง 3 แบบนั้นขึ้นอยู่กับแหล่งของข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อราคาของหลักทรัพย์ในตลาด

1. ตลาดที่มีประสิทธิภาพแบบอ่อน (Weak-form efficiency) ราคาหลักทรัพย์ในตลาดนั้นเป็นผลจากราคาหรือผลตอบแทนในอดีต
2. ตลาดที่มีประสิทธิภาพแบบกึ่งเข้มแข็ง (Semi-strong-form efficiency) ราคาหลักทรัพย์ในตลาดสะท้อนอย่างเต็มที่ถึงข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชน
3. ตลาดที่มีประสิทธิภาพแบบเข้มแข็ง (Strong form efficiency) ราคาหลักทรัพย์ในตลาดนั้นสะท้อนถึงข้อมูลทั้งหมดที่มีอยู่ ซึ่งหมายรวมถึงข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชนและข้อมูลภายในบริษัท

สำหรับตลาดทุนในประเทศไทยอยู่ภายใต้สมมติฐานตลาดที่มีประสิทธิภาพแบบกึ่งเข้มแข็ง ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกิจการ รายงานทางการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีที่มีการเผยแพร่สู่สาธารณะจึงมีประโยชน์ต่อนักลงทุนในการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการ

ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งนักลงทุนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้เท่าเทียมกันจากกฎระเบียบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้จึงศึกษาบนสมมติฐานตลาดที่มีประสิทธิภาพแบบกึ่งเข้มแข็งที่ให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน คือ รายงานของผู้สอบบัญชีที่มีการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีประกอบการศึกษา

การตอบสนองของนักลงทุน หมายถึง การแสดงออกของนักลงทุนเมื่อถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้า เป็นเหตุให้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา เช่น การตัดสินใจจะซื้อ/ขาย หรือถือครองหลักทรัพย์ โดยสิ่งที่มากระตุ้นในที่นี้คือ รายงานของผู้สอบบัญชีที่มีการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ซึ่งงานวิจัยนี้แทนค่าการตอบสนองของนักลงทุนด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผิดปกติและอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ผิดปกติ จากงานวิจัยของ Kim and Verrecchia (1991) ได้ตรวจสอบความเชื่อตามทฤษฎีของ Beaver (1968) โดยทำการศึกษาเพื่อตรวจสอบเชิงทฤษฎีว่าราคาหลักทรัพย์และปริมาณซื้อขายหลักทรัพย์ตอบสนองต่อการประกาศข้อมูลสาธารณะมีความสัมพันธ์กันอย่างไร พบว่าปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์สะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมของความแตกต่างในการตอบสนองของนักลงทุนต่อการประกาศข้อมูลหรือข่าวสาร การเปลี่ยนแปลงความคาดหวังของนักลงทุนรายย่อย ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยในความเชื่อของนักลงทุนและการเปลี่ยนแปลงความคาดหวังของตลาด โดยภาพรวม เช่นเดียวกับการศึกษาของ Bamber, Barron, and Stevens (2010) ก็ได้ยืนยันตามทฤษฎีของ Beaver (1968) ด้วย พบว่าปฏิกิริยาด้านปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์สะท้อนให้เห็นถึงความคาดหวังของนักลงทุนแต่ละราย ในขณะที่ปฏิกิริยาด้านราคาหลักทรัพย์สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในความคาดหวังของตลาดโดยรวม กล่าวคือในขณะที่ผลตอบแทนสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยในความเชื่อของนักลงทุน ปริมาณจะสะท้อนให้เห็นถึงผลรวมของความแตกต่างในปฏิกิริยาของนักลงทุนต่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างที่เกิดขึ้นจากการตีความที่แตกต่างกันหรือความเชื่อล่วงหน้าที่แตกต่างกัน งานวิจัยทางบัญชีควรสนใจปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์เพราะมันสะท้อนความแตกต่างของนักลงทุน สำหรับนักลงทุนนั้นการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารก่อนการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้การตัดสินใจลงทุนเป็นไปได้อย่างรอบคอบช่วยลดความเสี่ยงลงได้ในระดับหนึ่ง การลงทุนในหลักทรัพย์ใดก็ตามของนักลงทุนจะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลให้เกิดความมั่นใจว่าเงินที่ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์นั้นจะสามารถสร้างผลตอบแทนในอนาคตได้มากกว่าการนำเงินจำนวนดังกล่าวไปฝากธนาคารมากนักเพียงใด (สิทธิพร ต้นปีทมดิลก, 2539) ในช่วงเหตุการณ์ที่มีการเผยแพร่งบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีสู่สาธารณะ ปริมาณการซื้อขายที่สูงผิดปกติน่าจะเป็นตัวแทนของความ

สนใจของนักลงทุน เป็นไปได้ว่ามูลค่าการซื้อขายที่ผิดปกติสะท้อนถึงระดับความสนใจของนัก
ลงทุน (Lee, Kim & Tong Suk Kim, 2016)

งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประโยชน์และการให้คุณค่าของรายงานผู้สอบบัญชีมีมานานหลาย
ปีในหลายประเทศซึ่งพบว่ารายงานของผู้สอบบัญชีควรถูกให้คุณค่าในการสื่อสารมากขึ้น และจากการ
ประกาศใช้มาตรฐานการสอบบัญชีเกี่ยวกับรายงานของผู้สอบบัญชีในส่วนของกรนำเรื่องสำคัญ
ในการตรวจสอบมารายงานไว้ในรายงานการตรวจสอบด้วยนั้น ได้มีผู้สนใจศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ ไว้
พอสมควรตั้งแต่ยังไม่มีการบังคับใช้จนถึงภายหลังการบังคับใช้ ไม่ว่าจะเป็นความคิดเห็นจากผู้มี
ส่วนเกี่ยวข้อง ผลกระทบ ข้อดีข้อเสีย ตัวอย่างเช่น

การศึกษาของ Cordoş and Fülöp (2015) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน
ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่จะมีการประกาศใช้ พบว่า
ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับมาตรฐานฉบับใหม่นี้ และจากการศึกษาสรุปว่าการ
สื่อสารเรื่องสำคัญเป็นแนวคิดที่สำคัญ การนำมาใช้จะส่งผลในเชิงบวกในกระบวนการรายงานการ
ตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ซาเวียซ์ ดั้งเรอเนิร์ต (2552) เกี่ยวกับคุณค่าของรายงาน
ผู้สอบบัญชีแบบใหม่ เพื่อศึกษาระดับความเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญกับรายงานการสอบ
บัญชี (ผู้สอบบัญชีและผู้ใช้งบการเงิน) ต่อคุณค่าของรายงานของผู้สอบบัญชีที่เกิดจากการ
เปลี่ยนแปลง พบว่าผู้ใช้งบการเงินเห็นด้วยค่อนข้างมากกว่าการระบุ “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ”
ไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีจะส่งผลให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจลักษณะทางธุรกิจและความเสี่ยงของ
ธุรกิจได้ดีขึ้น ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นต่อรายงานของผู้สอบบัญชีมากขึ้นด้วย ในขณะที่ การศึกษา
ของ Sirois et al. (2018) เกี่ยวกับคุณค่าของข้อมูลของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของ
ผู้สอบบัญชี ในปี 2014 พบว่าการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีมี
ผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการได้รับข้อมูลของผู้ใช้งบการเงิน และเมื่อมีการสื่อสารเรื่องสำคัญ
ส่งผลให้ผู้ใช้งบการเงินลดระดับความสนใจที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยงบการเงินที่เหลือ หรือ
ตัวอย่างงานวิจัยในมุมมองของผู้สอบบัญชีของ Brasel and others (2016) และ Kachelmeier and others
(2017) ที่ศึกษาเกี่ยวกับภาระและความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีในสหรัฐอเมริกา โดยใช้ CAM
(Critical Audit Matters) ที่เป็นข้อกำหนดของ PCAOB (Public Company Accounting Oversight
Board) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีในสหรัฐอเมริกา เป็นตัวแทนของ
การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) เนื่องจากลักษณะของ CAM นั้นคล้ายกับ KAM
พบว่าผู้สอบบัญชีต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายเมื่อผู้สอบบัญชีระบุไว้อย่างชัดเจนว่าไม่มี CAM
เมื่อเทียบกับการที่ผู้สอบบัญชีเปิดเผยว่ามี CAM หมายความว่ากรรายงานเรื่องสำคัญที่ตรวจพบไว้

ในรายงานของผู้สอบบัญชีมีประโยชน์ในการช่วยลดความผิดพลาดของผู้สอบบัญชีและช่วยลดภาระความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีถ้ามีการตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงในภายหลังได้

Klueber, Gold, and Pott (2018) ได้ศึกษาผลกระทบของการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับพฤติกรรมจรรยาบรรณทางการเงิน โดยตั้งข้อสมมติฐานไว้ว่า เมื่อมีการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี ผู้บริหารจะมีการตกแต่งกำไรน้อยกว่าไม่มีการนำเสนอ จากงานศึกษาพบว่า การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจะช่วยลดแนวโน้มของผู้จัดการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการรายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลเฉพาะบริษัท สอดคล้องกับ นวพล จำปาจันทร์ (2018) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับคุณภาพกำไร ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) จำนวน 100 บริษัท และ ในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) จำนวน 100 บริษัท ในปี พ.ศ. 2560 พบว่าจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร

ในแง่มุมของพฤติกรรมของนักลงทุนและการตอบสนองของตลาด Christensen et al. (2014) ศึกษาเกี่ยวกับย่อหน้าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีสามารถเปลี่ยนการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนที่ไม่ใช่ นักลงทุนมืออาชีพได้หรือไม่ พบว่านักลงทุนที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีที่มีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนการตัดสินใจลงทุนของพวกเขา มากกว่านักลงทุนที่ได้รับรายงานการตรวจสอบแบบมาตรฐาน และ KÖHLER (2016) ที่ศึกษาในนักลงทุนมืออาชีพด้วยพบว่า KAM ไม่มีคุณค่าด้านการสื่อสารกับนักลงทุนที่ไม่ใช่มืออาชีพ กล่าวคือ นักลงทุนที่ไม่ใช่มืออาชีพมีปัญหาในการประมวลผลข้อมูลที่ถ่ายทอดผ่านการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี สอดคล้องกับ Rapley, Robertson and Smith (2018) ที่ศึกษาผลกระทบของการเปิดเผยเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและการดำรงตำแหน่งของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการตัดสินใจของนักลงทุน พบว่าการเปิดเผย CAM ช่วยลดความตั้งใจในการลงทุนของนักลงทุนที่ไม่ใช่มืออาชีพ ในขณะที่งานวิจัยของ Kipp (2017) ศึกษาพฤติกรรมของนักลงทุนที่ไม่ใช่มืออาชีพในสหรัฐอเมริกา กลับพบว่ารายละเอียดที่มากขึ้นในคำอธิบายของ CAM ทำให้ความมั่นใจในความแม่นยำและความน่าเชื่อถือของงบการเงินสูงกว่าคำอธิบายทั่วไปเพิ่มระดับการรับรู้ของนักลงทุนที่ไม่ใช่มืออาชีพต่อคุณภาพการตรวจสอบ การแสดงหลักฐานหรือรายละเอียดของ CAM รวมถึงเปิดเผยขั้นตอนการตรวจสอบมีผลต่อการตัดสินใจลงทุน

ในส่วนของการศึกษาเกี่ยวกับการตอบสนองของตลาดหลักทรัพย์ผ่านราคาหลักทรัพย์และปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น Bédard et al. (2014) ศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนที่เสียไปกับประโยชน์ที่ได้รับของการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในฝรั่งเศส โดยใช้ JOA

(Justification of Assessments) ที่มีคุณสมบัติคล้ายกับ KAM เป็นตัวแทนในการศึกษาข้อมูลในปี ค.ศ. 2000 – 2011 ปี ค.ศ. 2013 เป็นปีแรกที่มีการใช้ JOA ศึกษาช่วงเวลาที่มิเหตุการณ์ (Event Study) พบว่าการรายงาน JOA ไม่มีผลต่อการตอบสนองของตลาดผ่านผลตอบแทนของหลักทรัพย์ ผิดปกติสะสม (Cumulative Abnormal Returns : CAR) ซึ่งต่อมาในปี ค.ศ. 2017 ได้ทำการวิเคราะห์ผลกระทบอีกครั้งพบว่า การเปิดเผย JOA ครั้งแรกมีผลต่อการตอบสนองของบริษัทขนาดเล็ก โดยช่วยลดความไม่เท่าเทียมของข้อมูลสำหรับบริษัทขนาดเล็กที่มีความอ่อนแอด้านข้อมูลข่าวสาร สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” ในหน้ารายงานผู้สอบบัญชีกับการตอบสนองของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของ ศิลพร ศรีจันทเพชร (2017) ที่ศึกษาข้อมูลจากงบการเงินรายปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลของปี พ.ศ. 2559 เป็นเกณฑ์หลักในการทดสอบสมมติฐาน เนื่องจากเป็นปีแรกที่หน้ารายงานของผู้สอบบัญชีมีการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ พบว่า เรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตอบสนองของตลาดด้านปริมาณอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตอบสนองของตลาดด้านราคา เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Boonyanet and Promsen (2018) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ: ข้อมูลที่มีคุณค่าเพียงเล็กน้อยของนักลงทุนในตลาดเกิดใหม่? โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีให้ข้อมูลที่มีคุณค่าแก่นักลงทุนหรือไม่ ศึกษาข้อมูลในกลุ่ม SET100 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ราคาหุ้นเป็นตัววัดการตอบสนองของนักลงทุน พบว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีให้ข้อมูลที่มีประโยชน์เพียงเล็กน้อยแก่นักลงทุน และยังพบอีกว่าเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการตั้งค่าเพื่อสำรองหนี้สงสัยจะสูญมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเชิงบวกกับราคาหุ้น ในขณะที่การศึกษาของ ศศิภา สอิ้งทอง (2560) ที่ศึกษาถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานผู้สอบบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 331 บริษัทสำหรับปี พ.ศ. 2559 - พ.ศ. 2560 โดยวัดค่าผ่านอัตราผลตอบแทนผิดปกติสะสม พบว่าช่วงที่มีการประกาศรายงานของผู้สอบบัญชีที่มีการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีการตอบสนองของราคาหลักทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนผิดปกติสะสมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ Altawalbeh and Alhajaya (2019) ศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนต่อการเปิดเผย KAM : หลักฐานเชิงประจักษ์ในจอร์แดน ซึ่งมีการตั้งสมมติฐานการวิจัยว่าการเปิดเผยเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจของนักลงทุน ทำการศึกษารายงานของผู้สอบบัญชี 195 รายงานในปี 2559 พบว่าการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อ

พฤติกรรมและการตัดสินใจของนักลงทุนผ่านการวัดค่าจากปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ (Abnormal trading volume) และยังพบว่าตัวแปรประเภทหรือระดับชั้นของตลาดมีความสัมพันธ์เชิงลบซึ่งให้เห็นว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หลักหรือชั้นหนึ่งจะมีปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติน้อย

ตารางที่ 2- 1 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตอบสนองของนักลงทุนและตลาดหลักทรัพย์ต่อการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	ประเทศ	หัวข้องานวิจัย	ตัวแปร ตาม	ตัวแปร อิสระ	ผลการวิจัย
Bédard and others	2014	ฝรั่งเศส	Costs and Benefits of Reporting Key Audit Matters in the Audit Report: The French Experience	การตอบสนองของตลาด (CAR)	JOA	JOA ไม่มีผลต่อการตอบสนองของตลาดหลักทรัพย์
Christensen and others	2557	สหรัฐอเมริกา	Do critical audit matter paragraphs in the audit report change nonprofessional investors' decision to invest?	พฤติกรรมของนักลงทุน	CAM	นักลงทุนที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีที่มี CAM มีแนวโน้มเปลี่ยนการตัดสินใจลงทุน
KÖHLER, และยุโรป	2559	สหรัฐอเมริกา	The Effects of Key Audit Matters on the Auditor's Report's Communicative Value: Experimental Evidence from Investment Professionals and Non-professional Investors	คุณค่าในการสื่อสาร	KAM	ข้อมูลมีประโยชน์ต่อนักลงทุนมืออาชีพแต่ไม่มีผลต่อนักลงทุนที่ไม่ใช่มืออาชีพ

ตารางที่ 2- 1 (ต่อ)

ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	ประเทศ	หัวข้องานวิจัย	ตัวแปร ตาม	ตัวแปร อิสระ	ผลการวิจัย
Bédard and others	2560	ฝรั่งเศส	Analysis of the Consequences of the Disclosure of Key Audit Matters in the Audit Report	การ ตอบสนอง ของตลาด (CAR)	JOA	การนำเสนอในปี แรกมีผลต่อ บริษัทขนาดเล็ก แต่ไม่พบ ความสัมพันธ์ใน ปีถัดไป
Kipp	2560	สหรัฐอเมริกา	The Effect of Expanded Audit Report Disclosures on Users' Confidence in the Audit and the Financial Statements	การ ตอบสนอง ของนัก ลงทุน	CAM	การรายงาน CAM ทำให้มีความ น่าเชื่อถือสูงกว่า และเพิ่มการรับรู้ ของนักลงทุนที่ ไม่ใช่มืออาชีพ
ศิลปพร ศรีจันทเพชร	2560	ไทย	"เรื่องสำคัญในการ ตรวจสอบ" ในหน้า รายงานผู้สอบบัญชีกับ การตอบสนองของ ตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย	ราคา หลักทรัพย์ ปริมาณ การซื้อขาย หลักทรัพย์	KAM	มีความสัมพันธ์ เชิงบวกกับการ ตอบสนองของ ตลาดด้านปริมาณ แต่ไม่มี ความสัมพันธ์เชิง บวกกับการ ตอบสนองของ ตลาดด้านราคา

ตารางที่ 2- 1 (ต่อ)

ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	ประเทศ	หัวข้องานวิจัย	ตัวแปร ตาม	ตัวแปร อิสระ	ผลการวิจัย
ศศิภา สอึ้งทอง	2560	ไทย	ประโยชน์ที่ได้รับจาก การรายงานเรื่องสำคัญ ในการตรวจสอบใน รายงานผู้สอบบัญชี ของบริษัทที่จัด ทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย	การ ตอบสนอง ของตลาด (CAR)	KAM	ช่วงที่มีการ ประกาศรายงาน ของผู้สอบบัญชีที่ มี KAM มีการ ตอบสนองของ ราคาหลักทรัพย์ อัตราผลตอบแทน ผิดปกติสะสมมี ความสัมพันธ์เชิง บวกกับจำนวน ของ KAM
Rapley and others	2018	สหรัฐอเมริกา	The Effects of Disclosing Critical Audit Matters and Auditor Tenure on Investors' Judgments	การ ตัดสินใจ ของนัก ลงทุน	CAM	การเปิดเผย CAM ลดความตั้งใจใน การลงทุนของผู้ ลงทุนที่ไม่ใช่มือ อาชีพ
วชิระ บุญเนตร	2561	ไทย	เรื่องสำคัญในการ ตรวจสอบ : ข้อมูลที่มี คุณค่าเพียงเล็กน้อย ของนักลงทุนในตลาด เกิดใหม่?	ราคา หลักทรัพย์	KAM	KAM ไม่มี ผลกระทบต่อ ราคาหลักทรัพย์
Altawalbeh and Alhajaya	2019	จอร์แดน	The Investors Reaction to the Disclosure of Key Audit Matters: Empirical Evidence from Jordan	ปริมาณ ซื้อขาย หลักทรัพย์ ที่ผิดปกติ	KAM	KAM มี ผลกระทบต่อ พฤติกรรมและ การตัดสินใจของ นักลงทุน

ตารางที่ 2- 1 (ต่อ)

ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	ประเทศ	หัวข้องานวิจัย	ตัวแปร ตาม	ตัวแปร อิสระ	ผลการวิจัย
พรพิมล อิฐรัตน์	2562	ไทย	ข้อมูลที่เพิ่มขึ้นของ เรื่องสำคัญในการ ตรวจสอบต่อ ผลตอบแทนของหุ้น : หลักฐานจากบริษัทใน ตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย	ผลตอบ แทนของ หลักทรัพย์ (CAR)	KAM	ราคาหลักทรัพย์ ก่อนและหลังการ ใช้ ISA701 ไม่ แตกต่างกัน ภาพรวม KAM ไม่สัมพันธ์กับ Stock Returns

สรุปแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ผลจากการศึกษางานวิจัยข้างต้นที่ยังให้ผลลัพธ์ที่ขัดแย้งกันอยู่บ้างเกี่ยวกับการตอบสนองของนักลงทุนต่อการแสดงเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี จึงเกิดข้อสงสัยว่านักลงทุนมีการตอบสนองต่อการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีหรือไม่และอย่างไร ประกอบกับระยะเวลาที่มีการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่ใช้ในการศึกษายังมีจำนวนน้อยซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลการวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงยังขาดการศึกษาถึงการตอบสนองของนักลงทุนต่อการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในแง่มุมของรูปแบบการนำเสนอที่อาจส่งผลกระทบต่อรับรู้ ความสะดวกและรวดเร็วต่อการทำความเข้าใจของนักลงทุน ซึ่งมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 ไม่ได้กำหนดว่าผู้สอบบัญชีจะต้องนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบก็เรื่องและในรูปแบบใด

ผู้วิจัยคาดหวังว่านักลงทุนจะมีการตอบสนองต่อการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีทั้งจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนต่อการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี ผู้วิจัยมีการดำเนินการศึกษาตามระเบียบวิธีการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand : SET) และ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (Market for Alternative Investment : MAI) ในระหว่างปี พ.ศ. 2559-2562 ทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ตัวอย่างต้องเป็นบริษัทที่มีข้อมูลเกี่ยวกับราคาและปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ ในช่วงเวลาที่มีการเผยแพร่งบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชี โดยยกเว้นบริษัทที่ถูกเพิกถอน เข้าข่ายถูกเพิกถอน หรือที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงาน

ตารางที่ 3-1 จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ

หลักเกณฑ์	2559	2560	2561	2562	รวม
จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์	691	737	759	785	2972
หัก บริษัทจดทะเบียนที่เข้าข่ายอาจถูกเพิกถอน	-14	-14	-14	-14	-56
บริษัทจดทะเบียนที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงาน	-6	-6	-6	-6	-24
บริษัทจดทะเบียนที่ไม่มีข้อมูล/ข้อมูลไม่ครบถ้วน	-66	-51	-48	-13	-178
รวมตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบ (ปีบริษัท)	605	666	691	752	2714

ตารางที่ 3-2 จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษาการตอบสนองของ
นักลงทุนที่วัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม

หลักเกณฑ์	2559	2560	2561	2562	รวม
จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์	691	737	759	785	2972
หัก บริษัทจดทะเบียนที่เข้าข่ายอาจถูกเพิกถอน	-14	-14	-14	-14	-56
บริษัทจดทะเบียนที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงาน	-6	-6	-6	-6	-24
บริษัทจดทะเบียนที่ไม่มีข้อมูล/ข้อมูลไม่ครบถ้วน	-107	-98	-118	-112	-435
รวมตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบ (ปีบริษัท)	564	619	621	653	2457

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยฉบับนี้เก็บข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในรายงานของผู้สอบบัญชี ข้อมูลทางบัญชีในงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้อมูลราคาหลักทรัพย์และปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2562 จากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (<https://www.set.or.th>) เว็บไซต์ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (<https://www.sec.or.th>) และใช้ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลตลาดหลักทรัพย์บนอินเทอร์เน็ต SETSMART (<https://www.setsmart.com>) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ประกาศแก่สาธารณชน เพื่อให้ให้นักลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ช่วงเวลาของเหตุการณ์ที่ศึกษา

ช่วงเวลาที่น่าสนใจศึกษา คือ วันที่หรือช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ที่สนใจ นั่นคือวันที่หรือช่วงเวลาที่กิจการเผยแพร่รายงานของผู้สอบบัญชีออกสู่สาธารณชน ผู้วิจัยได้ศึกษาการตอบสนองของตลาดผ่านราคาหลักทรัพย์และปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ โดยใช้วิธีการศึกษาเหตุการณ์ (Event Study) ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีประสิทธิภาพของตลาดระดับกึ่งเข้มแข็งที่มุ่งเน้นศึกษาผลกระทบจากข้อมูลข่าวสารใหม่ที่มีต่อตลาดในช่วงระยะที่เกิดเหตุการณ์ จากงานวิจัยที่ศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนต่อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบพบว่า Jean Bédard and other (2015) กำหนดช่วงเวลาในการศึกษาเหตุการณ์ 2 วัน (t_0, t_+1), ศิลปพร ศรีจันเพชร (2560) กำหนดช่วงเวลา

ในการศึกษาเหตุการณ์ 3 วัน ($t_0, t+1, t+2$), ศศิกา สอึงทอง (2560) กำหนดช่วงเวลาในการศึกษา เหตุการณ์ 3 วัน ($t-1, t_0, t+1$), วชิระ บุญเนตร (2561) กำหนดช่วงเวลาในการศึกษาเหตุการณ์ 15 วัน (ราคาหุ้นเฉลี่ยก่อนวันที่เกิดเหตุการณ์ 7 วัน, วันที่เกิดเหตุการณ์, หลังวันที่เกิดเหตุการณ์ 7 วัน) และ Altawalbeh and Alhajaya (2019) กำหนดช่วงเวลาในการศึกษาเหตุการณ์ 31 วัน ($t-20, t_0, t+10$)

จากงานวิจัยในอดีต งานวิจัยฉบับนี้กำหนดช่วงเวลาในการศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนต่อการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานผู้สอบบัญชี 7 วัน ล้อมรอบวันที่เกิดเหตุการณ์ โดยกำหนดช่วงเวลาที่น่าสนใจศึกษา ดังนี้

1. ช่วงเหตุการณ์ (Event period)

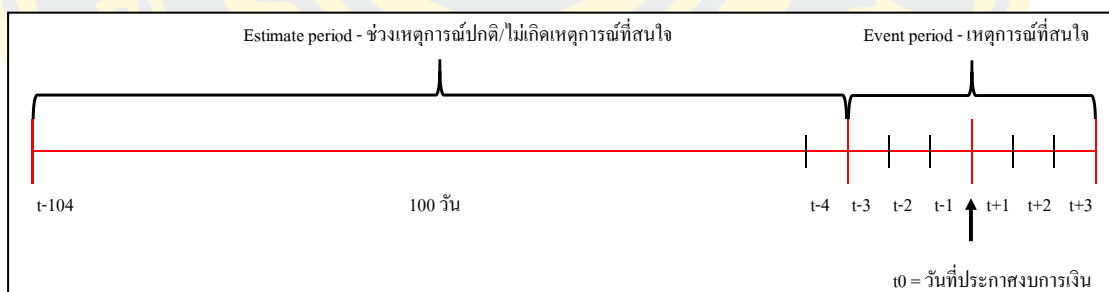
ก. วันที่กิจการเผยแพร่รายงานของผู้สอบบัญชีเป็นวันที่ t_0

ข. วันที่ก่อนกิจการเผยแพร่รายงานของผู้สอบบัญชี 3 วัน เป็นวันที่ $t-1, \dots, t-3$

ค. วันที่หลังกิจการเผยแพร่รายงานของผู้สอบบัญชี 3 วัน เป็นวันที่ $t+1, \dots, t+3$

2. ช่วงประมาณการ (Estimation period) การศึกษานี้ใช้ช่วงประมาณการ 100 วัน ก่อน

ช่วงเวลาของเหตุการณ์ที่น่าสนใจ เป็นตัวแทนของช่วงเวลาเหตุการณ์ปกติหรือช่วงเวลาที่ไม่มีความผิดปกติที่น่าสนใจ

ภาพที่ 3-1 ช่วงเวลาของเหตุการณ์ที่ศึกษา

ตัวแบบที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้เห็นการตอบสนองของนักลงทุนในมุมมองที่สะท้อนถึงปฏิกิริยาของนักลงทุนแต่ละรายและปฏิกิริยาของตลาดโดยภาพรวม งานวิจัยได้ใช้แบบจำลอง 2 ตัวแบบ เพื่อทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนผ่านการวัดค่า 2 วิธี คือ ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ และ อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม โดยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติจะสะท้อนถึง

การตอบสนองของนักลงทุนแต่ละราย และอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสมจะสะท้อนถึงการตอบสนองของตลาดในภาพรวม

การตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ

เพื่อทดสอบสมมติฐานของงานวิจัยเกี่ยวกับการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติต่อการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แบบจำลองจากงานวิจัยของ Altawalbeh and Alhajaya (2019) ที่ศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนต่อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบผ่านปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ (Abnormal trading volume) โดยผู้วิจัยได้เพิ่มตัวแปรควบคุมที่งานวิจัยในอดีตพบว่ามีความสัมพันธ์กับปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ จึงพัฒนาแบบจำลองได้ดังนี้

$$|ATV7|_{it} = \beta_0 + \beta_1 KAM\_Qty_{it} + \beta_2 KAM\_Format_{it} + \beta_3 Size_{it} + \beta_4 ROA_{it} + \beta_5 MB_{it} + \beta_6 LEV_{it} + \beta_7 Class_{it} + \beta_8 Filing\_Delay_{it} + \beta_9 Growth_{it} + \beta_{10} AuditFirm_{it} + \epsilon_{it} \quad (1)$$

โดยที่

- $|ATV7|_{it}$ = ค่าสัมบูรณ์ของปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผิดปกติเฉลี่ย 7 วันของบริษัท i ในปี t
- KAM_Qty_{it} = จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัท i ในปี t
- KAM_Format_{it} = รูปแบบการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัท i ในปี t
- $Size_{it}$ = ขนาดกิจการของบริษัท i ในปี t
- ROA_{it} = อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของบริษัท i ในปี t
- MB_{it} = Market to Book ratio อัตราส่วนของมูลค่าหุ้นตามราคาตลาดต่อมูลค่าหุ้นตามบัญชีของบริษัท i ในปี t
- LEV_{it} = Leverage Ratio อัตราส่วนโครงสร้างทางการเงินของบริษัทของบริษัท i ในปี t
- $Class_{it}$ = ประเภทของตลาดหลักทรัพย์ของบริษัท i ในปี t
- $Filing\_Delay_{it}$ = จำนวนวันนับจากวันสิ้นสุดจนถึงวันที่ประกาศงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัท i ในปี t

$Growth_{it}$ = อัตราส่วนของผลต่างของกำไรสุทธิสำหรับปีปัจจุบันกับกำไรสุทธิสำหรับปีก่อนต่อสินทรัพย์รวมของบริษัท i ในปีที่ t

$AuditFirm_{it}$ = ประเภทของสำนักงานสอบบัญชีของบริษัท i ในปีที่ t

การตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม

งานวิจัยในอดีตที่ศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนต่อการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบส่วนมากนิยมใช้ อัตราผลตอบแทนผิดปกติสะสม (Cumulative Abnormal Return : CAR) ในการศึกษาและวิเคราะห์ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แบบจำลองจากงานวิจัยของ Bédard, Besacier and Schatt (2014), Bédard and other (2015) โดยผู้วิจัยได้เพิ่มตัวแปรควบคุมที่งานวิจัยในอดีตพบว่ามีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ จึงพัฒนาแบบจำลองได้ดังนี้

$$|CAR7|_{it} = \beta_0 + \beta_1 KAM\_Qty_{it} + \beta_2 KAM\_Format_{it} + \beta_3 Size_{it} + \beta_4 ROA_{it} + \beta_5 MB_{it} + \beta_6 LEV_{it} + \beta_7 Class_{it} + \beta_8 Filing\_Delay_{it} + \beta_9 Growth_{it} + \beta_{10} AuditFirm_{it} + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

โดยที่

$|CAR7|_{it}$ = ค่าสัมบูรณ์ของอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ที่ผิดปกติสะสม 7 วันของบริษัท i ในปีที่ t

KAM_Qty_{it} = จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัท i ในปีที่ t

KAM_Format_{it} = รูปแบบการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัท i ในปีที่ t

$Size_{it}$ = ขนาดกิจการของบริษัท i ในปีที่ t

ROA_{it} = อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของบริษัท i ในปีที่ t

MB_{it} = Market to Book ratio อัตราส่วนของมูลค่าหุ้นตามราคาตลาดต่อมูลค่าหุ้นตามบัญชีของบริษัท i ในปีที่ t

LEV_{it} = Leverage Ratio อัตราส่วนโครงสร้างทางการเงินของบริษัทของบริษัท i ในปีที่ t

$Class_{it}$ = ประเภทของตลาดหลักทรัพย์ของบริษัท i ในปีที่ t

$Filing\_Delay_{it}$ = จำนวนวันนับจากวันสิ้นสุดจนถึงวันที่ประกาศงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัท i ในปีที่ t

$Growth_{it}$ = อัตราส่วนของผลต่างของกำไรสุทธิสำหรับปีปัจจุบันกับกำไรสุทธิสำหรับปีก่อนต่อสินทรัพย์รวมของบริษัท i ในปีที่ t

$AuditFirm_{it}$ = ประเภทของสำนักงานสอบบัญชีของบริษัท i ในปีที่ t

การวัดค่าตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรตาม (Dependent variable)

1. ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ (Abnormal trading volume)

งานวิจัยนี้อ้างอิงวิธีการวัดค่าปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติจากการศึกษาของ Campbell and Wasley (1996) โดยวิธีที่นำมาใช้ คือ Market model abnormal trading volume แสดงได้ดังนี้

$$ATV_{it} = TV_{it} - (\alpha_i + \beta_i TV_{mt})$$

โดยที่

$$TV_{it} = \frac{(n_{it} \times 100)}{S_{it}}$$

$$TV_{mt} = \frac{1}{T} \sum_{i=l}^N TV_{it}$$

ATV_{it} = ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ i ณ วันที่ t ที่เกินปกติ

TV_{it} = ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ i ณ วันที่ t

TV_{mt} = ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ของตลาด ณ วันที่ t

n = จำนวนหุ้นที่มีการซื้อขายของหลักทรัพย์ i ณ วันที่ t

S = จำนวนหุ้นที่ชำระแล้วของหลักทรัพย์ i ณ วันที่ t

T = จำนวนวันในช่วงประมาณการจากวันแรก (f) จนถึงวันสุดท้าย (l)

N = จำนวนหุ้นในตลาดหลักทรัพย์

t = ช่วงเวลาที่สนใจศึกษา

f = วันแรกในช่วงประมาณการ

l = วันสุดท้ายในช่วงประมาณการ

และเพื่อลดความแตกต่างจากขนาดของข้อมูลและทำให้ข้อมูลใกล้เคียงการแจกแจงปกติมากขึ้น ผู้วิจัยจึงวัดค่าโดยใช้ค่าลอการิทึมของปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติในการวัดค่าปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ

2. อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม (Cumulative abnormal returns)

โดยผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ผิดปกติเกิดจากผลต่างระหว่างผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ได้รับจริงกับผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์ ดังสมการต่อไปนี้

$$R_{it} = \frac{P_{it} - P_{i(t-1)}}{P_{i(t-1)}}$$

โดยที่

$$\begin{aligned} R_{it} &= \text{ผลตอบแทนของหลักทรัพย์ } i \text{ ณ วันที่ } t \\ P_{it} &= \text{ราคาปิดของหลักทรัพย์ } i \text{ ณ วันที่ } t \\ P_{i(t-1)} &= \text{ราคาปิดของหลักทรัพย์ } i \text{ ณ วันที่ } t-1 \\ t &= \text{ช่วงเวลาที่สนใจศึกษา} \end{aligned}$$

การคำนวณหาผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์

$$R_{mt} = \frac{SEM_{mt} - SEM_{m(t-1)}}{SEM_{m(t-1)}}$$

โดยที่

$$\begin{aligned} R_{mt} &= \text{ผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ } t \\ SEM_{mt} &= \text{ราคาปิดของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ } t \\ SEM_{m(t-1)} &= \text{ราคาปิดของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ } t-1 \\ t &= \text{ช่วงเวลาที่สนใจศึกษา} \end{aligned}$$

คำนวณหาผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม (Cumulative Abnormal Returns : CAR) ของแต่ละหลักทรัพย์ โดยใช้วิธีการคำนวณแบบ Market Adjusted Returns ซึ่งมีหลักการว่า ผลตอบแทนแบบปกติของหลักทรัพย์จะเท่ากับผลตอบแทนของตลาด ดังนั้นผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติจึงเท่ากับผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงหักด้วยผลตอบแทนของตลาด และการศึกษาตามแนวทาง Event study ถือว่าเหตุการณ์อื่น ๆ ที่มีผลต่อหลักทรัพย์ได้รวมอยู่ในผลตอบแทนของ

ตลาดแล้ว จึงทำให้ผลตอบแทนที่ผิดปกติ (AR) ที่เกิดขึ้นเป็นผลกระทบจากเหตุการณ์ที่ศึกษาเท่านั้น โดยการคำนวณหาผลตอบแทนผิดปกติ สามารถทำได้ดังนี้

$$AR_{it} = R_{it} - R_{mt}$$

โดยที่

AR_{it} = ผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติของหลักทรัพย์ i ณ วันที่ t

R_{it} = ผลตอบแทนของหลักทรัพย์ i ณ วันที่ t

R_{mt} = ผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

t = วันที่สนใจศึกษา

นำข้อมูลผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติ (AR) มาหาค่าสะสมของผลตอบแทนผิดปกติ (Cumulative Abnormal Return : CAR) ดังสมการต่อไปนี้

$$CAR_{it} = [(1+AR_{i(t-3)}) \times (1+AR_{i(t-2)}) \times (1+AR_{i(t-1)}) \times (1+AR_{i(t)}) \times (1+AR_{i(t+1)}) \times (1+AR_{i(t+2)}) \times (1+AR_{i(t+3)})] - 1$$

โดยที่

CAR_{it} = ผลตอบแทนผิดปกติสะสมของหลักทรัพย์ i ณ ช่วงเวลา t

ตัวแปรอิสระ (Independent variable)

1. จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM_Qty)

มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 ไม่ได้กำหนดจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่จะต้องนำเสนอในรายงานการตรวจสอบ โดยให้เป็นดุลยพินิจของผู้สอบบัญชีที่จะเลือกเรื่องที่มีนัยสำคัญที่สุด ซึ่งจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีมากเท่าใด ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องพิจารณามากขึ้นว่าแต่ละเรื่องเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่มีนัยสำคัญที่สุดหรือไม่ จากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ที่ผ่านมาพบจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่ผู้สอบบัญชีนำเสนอในรายงานเฉลี่ย ชาญชัย ตั้งเรือนรัตน์ (2017) 2.06 ข้อ, ศิลปพร ศรีจันทเพชร (2017) 1.89 ข้อ, นวพล จำปาจันทร์ (2018) 1.92 ข้อ, Altawalbeh and Alhajaya (2019) 0.875 ข้อ, เกரியงไกร บุญเลิศอุทัย (2019) 2.114 ข้อ, Ittarat and Tangpinyoputtikhun (2019) 2.195 ข้อ และ Suttipun (2020) 1.958 ข้อ

2. รูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM_Format)

มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 ไม่ได้กำหนดรูปแบบการนำเสนอ ซึ่งจากการคาดการณ์น่าจะเป็นข้อความพรรณนาหรือบรรยาย แต่จากการศึกษาของ ชาญชัย ตั้งเรือนรัตน์ (2560)

รายงานของผู้สอบบัญชีจำนวน 185 ฉบับ ในจำนวนรายงาน 515 ฉบับมีการนำเสนอในรูปแบบตาราง ส่วนใหญ่เป็นรายงานที่จัดทำโดยสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) ในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดตัวแปรรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็น 2 แบบ คือ แบบข้อความพรรณนา (Text) และ แบบตาราง (Table) แทนค่าโดย

- 0 = การรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรูปแบบพรรณนา
1 = การรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรูปแบบตาราง

ตัวแปรควบคุม (Control variable)

1. ขนาดกิจการ (Size)

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานของนักลงทุนเกี่ยวกับข้อมูลบริษัทเพื่อใช้คัดเลือกบริษัทที่ควรลงทุน ขนาดกิจการเป็นปัจจัยหนึ่งที่นักลงทุนนำไปวิเคราะห์ โดยทั่วไปกิจการขนาดใหญ่มักได้เปรียบในหลาย ๆ ด้าน และนำไปสู่ความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน แต่ในบางสถานการณ์กิจการขนาดเล็กที่มีความสามารถในการเจาะตลาดเข้าหากลุ่มลูกค้าที่เฉพาะเจาะจงก็อาจมีความคล่องตัวมากกว่าและอยู่รอดได้ในภาวะวิกฤต งานวิจัยของ Bipin B. Ajinkya (1989) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมรายวันของหลักทรัพย์ในตลาดด้านปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ พบว่าขนาดของกิจการมีผลต่อปริมาณและมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ เช่นเดียวกับ Martani, Khairurizka, and Khairurizka (2009) ศึกษาผลกระทบของอัตราส่วนทางการเงิน, ขนาดของบริษัท และกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในรายงานระหว่างกาลต่อผลตอบแทนของหุ้นในตลาดหลักทรัพย์อินโดนีเซีย พบว่าขนาดของกิจการซึ่งแทนค่าด้วยสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลตอบแทนหลักทรัพย์แทนค่าด้วยผลตอบแทนผิดปกติสะสม งานวิจัยนี้จึงเลือกวัดค่าขนาดกิจการจาก ลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมของบริษัท เนื่องจากมูลค่าสินทรัพย์รวมของแต่ละบริษัทมีค่าที่แตกต่างกันจึงจำเป็นต้องใช้ลอการิทึมในการปรับขนาดของกิจการให้อยู่ในช่วงที่ใกล้เคียงกันเพื่อลดปัญหาการกระจายตัวของข้อมูล (นवल จำปาจันทร์, 2018)

2. ความสามารถในการทำกำไร (Profitability)

วัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA: Returns on Asset) เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจากสินทรัพย์ทั้งหมดที่กิจการใช้ในการดำเนินงาน ยิ่งมีค่ามากยิ่งแสดงว่าบริษัทมีความสามารถในการใช้สินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดกำไรมาก สะท้อนให้เห็นว่ากิจการมีการบริหารสินทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คำนวณโดย

$$ROA = \frac{\text{กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษี}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

การคำนวณใช้กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษี (EBIT) เนื่องจากเป็นผลกำไรที่ไม่คำนึงถึงภาระของหนี้สินซึ่งเป็นส่วนของต้นทุนทางการเงิน Saeidi & Okhli (2012) ศึกษาผลกระทบของอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ต่อราคาหุ้นของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ تهران ประเทศอิหร่าน พบว่า ROA มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ และแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาให้ค่า R² (R-Squared) สูงบ่งบอกว่าแบบจำลองเพื่อวิเคราะห์เกี่ยวกับราคาหลักทรัพย์เหมาะสมที่จะใช้อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เป็นตัวแปรหลักในการอธิบายราคาหลักทรัพย์

3. มูลค่าตลาดของกิจการ

วัดด้วยอัตราส่วนมูลค่าหุ้นตามราคาตลาดต่อมูลค่าหุ้นตามบัญชี (Market to Book ratio : MB) หรือ Price/Book Value ratio (P/BV) อัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อมูลค่าทางบัญชีของหุ้นสามัญ 1 หุ้นตามงบการเงินล่าสุดของบริษัทผู้ออกหุ้นสามัญ ซึ่งแสดงราคาหุ้น ณ ขณะนั้นเป็นที่เท่าของมูลค่าทางบัญชี ใช้วัดว่าผู้ลงทุนยินดีจ่ายเงินซื้อหุ้นในราคาสูงกว่า, เท่ากับ หรือ ต่ำกว่า มูลค่าตามบัญชีเพียงไร ผู้ลงทุนจะใช้พิจารณาว่าบริษัทมีราคาตลาดเป็นที่เท่าของราคาตามบัญชี ส่วนใหญ่ราคาตลาดจะสูงกว่าเนื่องจากข้อมูลทางบัญชีในงบการเงินจะไม่ได้สะท้อนถึงภาวะเงินเฟ้อรวมถึงการคาดการณ์ผลกำไรในอนาคตที่จะทำให้ส่วนของเจ้าของสูงขึ้นนั่นเอง คำนวณโดย

$$MB = \frac{\text{ราคาตลาดต่อหุ้น}}{\text{ราคาตามบัญชีต่อหุ้น}}$$

จากการศึกษาของ Aras & Yilmaz (2008) ศึกษาเกี่ยวกับอัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไร (Price/Earnings ratio), อัตราส่วนเงินปันผล (Dividend Yield) และอัตราส่วนราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี (Market-to-Book ratio) ของกิจการ เพื่อคาดการณ์ผลตอบแทนจากการลงทุนในตลาดหุ้นเกิดใหม่ 12 แห่ง พบว่า Market-to-Book ratio มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลตอบแทนตลาดที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 กล่าวคือผลตอบแทนของตลาดจะเพิ่มขึ้นเมื่ออัตราส่วนของมูลค่าหุ้นตามราคาตลาดต่อมูลค่าหุ้นตามบัญชีเพิ่มขึ้น

4. โครงสร้างเงินทุน

วัดโดยใช้อัตราส่วนโครงสร้างทางการเงินของบริษัท (Leverage Ratio : LEV) เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่นิยมนำมาวิเคราะห์กิจการ โดย Leverage Ratio เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนเงินทุนของบริษัทที่มาจากกรก่อหนี้ ซึ่งจะมีอยู่ 3 ตัวหลัก ๆ คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio), อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (Debt Ratio) และอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) การศึกษานี้ใช้ Debt Ratio คำนวณโดย

$$\text{Debt Ratio} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

ถ้าค่า Debt Ratio สูง หมายถึง สินทรัพย์ส่วนใหญ่มาจากการกู้ยืม ในทางกลับกันถ้าค่า Debt Ratio ต่ำ หมายถึง สินทรัพย์ส่วนใหญ่มาจากเจ้าของ จากการศึกษาของ Hatfield, Cheng and Davidson (1994 อ้างถึงใน ศศิภา สอึ้งทอง, 2560) พบว่าระดับการก่อหนี้สินของบริษัทมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนที่ผิดปกติของราคาหุ้น และจากการงานวิจัยของ Hull (1999) พบว่าการเปลี่ยนแปลงอัตราส่วน โครงสร้างทางการเงินส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนผิดปกติสะสมของหลักทรัพย์

5. ประเภทของตลาดหลักทรัพย์ (Class)

ทางเลือกในการระดมทุนของผู้ประกอบธุรกิจในประเทศไทยสามารถนำบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Securities Exchange of Thailand : SET) หรือตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (Market for Alternative Investment : MAI) โดย SET ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งระดมทุนระยะยาวที่มีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์และให้บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนควบคุมดูแลให้การซื้อขายหลักทรัพย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บริษัทที่จดทะเบียนมีทุนชำระแล้วตั้งแต่ 300 ล้านบาทขึ้นไป ในขณะที่ MAI เป็นตลาดรองที่จัดตั้งขึ้นโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อเป็นแหล่งระดมทุนของธุรกิจที่มีศักยภาพขนาดกลางและขนาดย่อมมีทุนชำระแล้วตั้งแต่ 50 ล้านบาทขึ้นไป โดยเน้นธุรกิจที่มีการเติบโตสูงมีแนวโน้มการเติบโตดีในอนาคต งานวิจัยของ Jonathan M. Karpoff (1986) เกี่ยวกับทฤษฎีของปริมาณการซื้อขายระบุว่าปริมาณการซื้อขายและขนาดของตลาดมีความสัมพันธ์เชิงบวก Campbell and Waslay(1996) ศึกษาเกี่ยวกับการวัดปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติรายวันสำหรับตัวอย่างจากตลาดหลักทรัพย์ 2 แห่งในสหรัฐอเมริกา NYSE/ASE และ NASDAQ พบว่ามีปริมาณการซื้อขายผิดปกติที่แตกต่างกัน โดยในตลาด NYSE/ASE ถูกตรวจพบบ่อยกว่าในตลาด NASDAQ แสดงว่าประเภทของตลาดหลักทรัพย์ที่ต่างกันมีการตอบสนองของนักลงทุนต่างกัน และ Altawalbeh and Alhajaya (2019) พบว่าประเภทของตลาดหลักทรัพย์หลักมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการตอบสนองของนักลงทุน กล่าวคือ ตลาดหลักทรัพย์หลักจะมีปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติน้อยกว่าตลาดรองหรือตลาดอื่น ในการศึกษาที่แบ่งบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) แทนค่าโดย

- 0 = แทนค่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET)
- 1. = แทนค่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI)

6. จำนวนวันนับจากวันสิ้นสุดงวดถึงวันที่ประกาศงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชี (Filing delay)

งบการเงินเป็นสารสนเทศสำคัญและจำเป็นต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ การที่บริษัทจดทะเบียนนำส่งงบการเงินล่าช้ามากเป็นสัญญาณเตือนภัยอย่างหนึ่งถึงปัญหาในการดำเนินงานและการบริหารงานภายใน ซึ่งอาจทำความเสียหายอย่างมากแก่ผู้ถือหุ้น ตลาดหลักทรัพย์จึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บริษัทจดทะเบียนมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและ เพื่อให้ผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนได้ทราบข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินความเสี่ยงของตนจากการลงทุน Atiase, Bamber & Tse (1989) ระบุว่าบริษัทขนาดใหญ่มักจะเปิดเผยรายได้ค่อนข้างเร็วแต่ปฏิริยาของตลาดมีแนวโน้มที่จะน้อย ในขณะที่บริษัทขนาดเล็กเปิดเผยรายได้ภายหลังแต่ปฏิริยาของตลาดมีแนวโน้มสูงเนื่องจากผลกระทบด้านขนาดกิจการ และยังพบว่าระยะเวลาในการเปิดเผยที่นานขึ้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการประเมินราคาหลักทรัพย์ แสดงให้เห็นว่าตลาดมีการตอบสนองต่อความช้า/เร็วในการเปิดเผยข้อมูลของกิจการ

7. การเติบโตของกิจการ (Growth)

แทนค่าโดยใช้อัตราส่วนของผลต่างของกำไรสุทธิสำหรับปีปัจจุบันกับกำไรสุทธิสำหรับปีก่อนต่อสินทรัพย์รวม (VAR_NITA) ทุกกิจการต้องการการเติบโต โดยการเติบโตมาจากรายได้ที่มากขึ้น ต้นทุนที่ลดลง ทำให้กำไรสุทธิมากขึ้น ซึ่งบริษัทจะต้องทำการลงทุนเพื่อการเติบโต ถ้าลงทุนแล้วได้ผลตอบแทนจากการลงทุนที่ดีก็จะทำให้ผลกำไรเติบโตมากขึ้น ดังนั้นปัจจัยหลักของการเติบโต คือ มีการลงทุนมากเท่าไร และการลงทุนนั้นทำผลตอบแทนได้ดีแค่ไหน Molchan, M. E. (2021) ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างโอกาสในการเติบโตตามเป้าหมายของบริษัทและความเป็นไปได้ที่ตลาดหุ้นจะมีปฏิริยารุนแรงต่อการประกาศการควบรวมและซื้อกิจการ พบหลักฐานหลายอย่างที่แสดงให้เห็นว่าโอกาสในการเติบโตผลักดันให้เกิดผลตอบแทนสูงในวันประกาศ แสดงว่าการเติบโตของกิจการมีผลต่อการตอบสนองของตลาด

1. ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี (Audit firm)

แบ่งเป็นสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่โดยใช้กลุ่ม Big4 เป็นตัวแทนอ้างอิง และสำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่กลุ่ม Big4 (Non-Big4) Big4 คือ เครือข่ายบริษัทให้บริการด้านวิชาชีพที่ใหญ่ที่สุดสี่แห่งของโลก ประกอบธุรกิจด้านการตรวจสอบบัญชี บริการให้ความเชื่อมั่น ภาษีอากร การบริหารจัดการ ที่ปรึกษาทางธุรกิจ คณิตศาสตร์ประกันภัย บริการด้านการเงิน และบริการด้านกฎหมาย ประกอบด้วย PwC, Deloitte, EY และ KPMG บริษัทขนาดใหญ่ในประเทศไทยนิยมใช้บริการ Big4 ในการตรวจสอบ เนื่องจากบริษัทตรวจสอบบัญชีทั้ง 4 เป็นที่รู้จัก มีภาพลักษณ์ที่ดีและมีความน่าเชื่อถือ ได้รับการยอมรับในระดับโลก Ugwunta, Ugwuanyi and Ngwa (2018) ศึกษา

ผลกระทบของคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อราคาหุ้นของบริษัทน้ำมันและก๊าซในไนจีเรีย พบว่าประเภทผู้สอบบัญชีมีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อราคาตลาดของบริษัท ประเภทของผู้สอบบัญชี (Big4/Non-Big4) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อราคาตลาดของหุ้น ผลการวิเคราะห์ด้านคุณลักษณะในงานวิจัยของ เกรียงไกร บุญเลิศสุทัย (2562) พบว่าสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ งานวิจัยนี้แทนค่าตัวแปรประเภทสำนักงานสอบบัญชี โดย

1 = สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4)

0 = สำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่กลุ่ม Big4 (Non-Big4)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเหตุการณ์ที่สนใจ (Event study) โดยศึกษาถึงการตอบสนองของนักลงทุนต่อจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและการตอบสนองของนักลงทุนต่อรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในรายงานของผู้สอบบัญชี ผ่านปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติและอัตราผลตอบแทนราคาหลักทรัพย์ผิดปกติสะสมในช่วงวันที่มีการประกาศงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชี ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่ออธิบาย บรรยาย และสรุป ลักษณะข้อมูลกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่สนใจศึกษา เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในภาพรวม ซึ่งจะบรรยายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ความถี่และร้อยละ, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าเฉลี่ย, ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด เป็นต้น

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) เป็นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรซึ่งสามารถนำผลการวิเคราะห์นั้นไปทดสอบสมมติฐานและนำผลที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน ไปสรุปอ้างอิงถึงประชากรได้ ซึ่งการศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปร และใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานงานวิจัย โดยแนวคิดของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีมากกว่า 1 ตัวแปรกับตัวแปรตาม 1 ตัวแปร เพื่อศึกษาว่ามีตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่ร่วมกันอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

บทนี้นำเสนอผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงรายการเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี และการตอบสนองของนักลงทุนต่อการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี ตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 เรื่อง “การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต” แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)
- ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic)

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติเชิงพรรณนา

จากการรวบรวมข้อมูลตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษาในระหว่างปี 2559 ถึง ปี 2562 ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 2,714 บริษัทสำหรับการทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ และได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 2,457 บริษัทสำหรับการทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4- 1 จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการทดสอบการตอบสนองของ
นักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ

ก. แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	2559	2560	2561	2562	รวม	ร้อยละ
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	50	56	57	63	226	8.33
เทคโนโลยี	45	49	49	50	193	7.11
ทรัพยากร	50	57	59	66	232	8.55
ธุรกิจการเงิน	64	63	61	68	256	9.43
บริการ	123	136	140	153	552	20.34
สินค้าอุตสาหกรรม	97	112	117	125	451	16.62
สินค้าอุปโภคบริโภค	41	41	41	48	171	6.30
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	135	152	167	179	633	23.32
รวม	605	666	691	752	2,714	100.00

ข. แยกตามประเภทตลาดหลักทรัพย์

ประเภทตลาดหลักทรัพย์	2559	2560	2561	2562	รวม	ร้อยละ
SET	485	527	540	587	2,139	78.81
mai	120	139	151	165	575	21.19
รวม	605	666	691	752	2,714	100.00

จากตารางที่ 4-1 ส่วน ก. แสดงจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติแต่ละปีแยกตามประเภทอุตสาหกรรมซึ่งได้รับการจัดประเภทโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีตัวอย่างทั้งหมด 2,714 ปีบริษัท จำนวนตัวอย่างมากที่สุดอยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวน 633 ปีบริษัท คิดเป็นร้อยละ 23.32 รองลงมาคือกลุ่มบริการและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 20.34 และร้อยละ 16.62 ตามลำดับ และจากตารางที่ 4-1 ส่วน ข. เมื่อพิจารณาตามประเภทตลาดหลักทรัพย์ พบว่าตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบมาจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) จำนวน 2,139 ปีบริษัท คิดเป็นร้อยละ 78.81 และมาจากตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) จำนวน 575 ปีบริษัท คิดเป็นร้อยละ 21.19

ตารางที่ 4-2 จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการทดสอบการตอบสนองของ
นักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม

ก. แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	2559	2560	2561	2562	รวม	ร้อยละ
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	46	53	52	57	208	8.47
เทคโนโลยี	45	49	47	47	188	7.65
ทรัพยากร	50	56	58	65	229	9.32
ธุรกิจการเงิน	63	60	58	63	244	9.93
บริการ	112	127	129	133	501	20.39
สินค้าอุตสาหกรรม	91	105	103	102	401	16.32
สินค้าอุปโภคบริโภค	29	31	30	28	118	4.80
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	128	138	144	158	568	23.12
รวมจำนวนตัวอย่าง	564	619	621	653	2,457	100.00

ข. แยกตามประเภทตลาดหลักทรัพย์

ประเภทตลาดหลักทรัพย์	2559	2560	2561	2562	รวม	ร้อยละ
SET	444	483	474	502	1,903	77.45
mai	120	136	147	151	554	22.55
รวมจำนวนตัวอย่าง	564	619	621	653	2,457	100.00

จากตารางที่ 4-2 ส่วน ก แสดงจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสมแต่ละปีแยกตามประเภทอุตสาหกรรมซึ่งได้รับการจัดประเภทโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีตัวอย่างทั้งหมด 2,457 ปีบริษัท จำนวนตัวอย่างมากที่สุดอยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวน 568 ปีบริษัท คิดเป็นร้อยละ 23.12 รองลงมาคือกลุ่มบริการและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 20.39 และร้อยละ 16.32 ตามลำดับ และจากตารางที่ 4-2 ส่วน ข เมื่อพิจารณาตามประเภทตลาดหลักทรัพย์ พบว่าตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบมาจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) จำนวน 1,903 ปีบริษัท คิดเป็นร้อยละ 77.45 และมาจากตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) จำนวน 554 ปีบริษัท คิดเป็นร้อยละ 22.55

ตารางที่ 4-3 รูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีแยกตามประเภทของสำนักงานสอบบัญชีและประเภทของตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ ผิดปกติ (N = 2,714)

รูปแบบ	ประเภทสำนักงานสอบบัญชี	SET		MAI		รวม	
		ตัวอย่าง	ร้อยละ	ตัวอย่าง	ร้อยละ	ตัวอย่าง	ร้อยละ
พรรณนา	Big4	730	56	147	37	877	51
	Non-Big4	571	44	255	63	826	49
รวมรายงานรูปแบบพรรณนา		1,301	100	402	100	1,703	100
			61%		70%		63%
ตาราง	Big4	730	87	130	75	860	85
	Non-Big4	108	13	43	25	151	15
รวมรายงานรูปแบบตาราง		838	100	173	100	1,011	100
			39%		30%		37%
รวมตัวอย่างทั้งหมด		2,139	100	575	100	2,714	100
			100%		100%		100%

จากตารางที่ 4-3 แสดงรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี 2 รูปแบบ คือ แบบพรรณนาและแบบตาราง แยกตามประเภทสำนักงานสอบบัญชีและประเภทตลาดหลักทรัพย์ พบว่าจากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 2,714 ตัวอย่าง ที่ใช้ในการทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ ผิดปกติ มีการนำเสนอในรูปแบบพรรณนา 1,703 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 63 และนำเสนอในรูปแบบตาราง 1,011 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 37 ตัวอย่างจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการนำเสนอในรูปแบบพรรณนาร้อยละ 61 และนำเสนอในรูปแบบตารางร้อยละ 39 ตัวอย่างจากตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ มีการนำเสนอในรูปแบบพรรณนาร้อยละ 70 และนำเสนอในรูปแบบตารางร้อยละ 30 การนำเสนอในรูปแบบพรรณนาพิจารณาตามประเภทของสำนักงานสอบบัญชีพบว่ามีส่วนใกล้เคียงกัน คือ สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) ร้อยละ 51 และสำนักงานสอบบัญชีอื่น (Non-Big4) ร้อยละ 49 สำหรับการนำเสนอในรูปแบบตารางพบว่า สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) มีสัดส่วนการ

นำเสนอในรูปแบบตารางร้อยละ 85 มากกว่าสำนักงานสอบบัญชีอื่น (Non-Big4) ซึ่งมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 15 เท่านั้น

ตารางที่ 4- 4 รูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีแยกตามประเภทของสำนักงานสอบบัญชีและประเภทของตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกตติสะสม (N = 2,457)

รูปแบบ	ประเภทสำนักงานสอบบัญชี	SET		MAI		รวม	
		ตัวอย่าง	ร้อยละ	ตัวอย่าง	ร้อยละ	ตัวอย่าง	ร้อยละ
พรรณนา	Big4	662	58	144	37	806	53
	Non-Big4	479	42	249	63	728	47
รวมรายงานรูปแบบพรรณนา		1,141	100	393	100	1,534	100
			60%		71%		62%
ตาราง	Big4	663	87	125	78	788	85
	Non-Big4	99	13	36	22	135	15
รวมรายงานรูปแบบตาราง		762	100	161	100	923	100
			40%		29%		38%
รวมตัวอย่างทั้งหมด		1,903	100	554	100	2,457	100
			100%		100%		100%

จากตารางที่ 4-4 จากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 2,457 ตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกตติสะสม มีการนำเสนอในรูปแบบพรรณนา 1,534 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 62 และนำเสนอในรูปแบบตาราง 923 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 38 ตัวอย่างจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการนำเสนอในรูปแบบพรรณนาร้อยละ 60 และนำเสนอในรูปแบบตารางร้อยละ 40 ตัวอย่างจากตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ มีการนำเสนอในรูปแบบพรรณนาร้อยละ 71 และนำเสนอในรูปแบบตารางร้อยละ 29 การนำเสนอในรูปแบบพรรณนาพิจารณาตามประเภทของสำนักงานสอบบัญชีพบว่า มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) ร้อยละ 53 และสำนักงานสอบบัญชีอื่น (Non-Big4) ร้อยละ 47 สำหรับการนำเสนอในรูปแบบตารางพบว่าสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) มีสัดส่วนการ

นำเสนอในรูปแบบตารางร้อยละ 85 มากกว่าสำนักงานสอบบัญชีอื่น (Non-Big4) ซึ่งมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 15 เช่นเดียวกันกับตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบผ่านปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ

สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) ที่นำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรูปแบบตาราง ประกอบด้วย บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิภาคเอเชีย สอบบัญชี จำกัด, บริษัท ไพรซ์วอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอบีเอส จำกัด และ บริษัท ดีลอยท์ ทูช โรมัทสุ ไชยศ สอบบัญชี จำกัด มีเพียง บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด แห่งเดียวที่นำเสนอในรูปแบบพรรณนา

ตารางที่ 4-5 รูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการ
 ตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์คิดปกติ (N = 2,714)

กลุ่มอุตสาหกรรม	2559			2560			2561			2562			รวมทั้งหมด		
	พรรณนา	ตาราง	รวม	พรรณนา	ตาราง	รวม	พรรณนา	ตาราง	รวม	พรรณนา	ตาราง	รวม	พรรณนา	ตาราง	รวม
เกษตรและอุตสาหกรรม	32	18	50	33	23	56	31	26	57	33	30	63	129	97	226
เทคโนโลยี	31	14	45	32	17	49	33	16	49	34	16	50	130	63	193
ทรัพยากร	21	29	50	20	37	57	22	37	59	27	39	66	90	142	232
ธุรกิจการเงิน	42	22	64	37	26	63	34	27	61	36	32	68	149	107	256
บริการ	83	40	123	95	41	136	103	37	140	106	47	153	387	165	552
สินค้าอุตสาหกรรม	67	30	97	71	41	112	77	40	117	81	44	125	296	155	451
สินค้าอุปโภคบริโภค	28	13	41	29	12	41	28	13	41	34	14	48	119	52	171
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	92	43	135	102	50	152	101	66	167	108	71	179	403	230	633
รวมตัวอย่างตามรูปแบบรายปี	396	209	605	419	247	666	429	262	691	459	293	752	1703	1011	2714
สัดส่วนร้อยละ	65	35	100	63	37	100	62	38	100	61	39	100	63	37	100

จากตารางที่ 4-5 แสดงรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงาน ผู้สอบบัญชีแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ จากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 2,714 ตัวอย่าง ทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรูปแบบพรรณนามากกว่ารูปแบบตาราง ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่มีการนำเสนอในรูปแบบตารางมากกว่ารูปแบบพรรณนา อย่างไรก็ตามจากการเก็บข้อมูล 4 ปีพบว่าการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรูปแบบตารางมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในขณะที่การนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรูปแบบพรรณนามีแนวโน้มลดลง

ตารางที่ 4-6 รูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนทนากับกลุ่มทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพ์ผิดปกติสะสม (N = 2,457)

กลุ่มอุตสาหกรรม	2559			2560			2561			2562			รวมทั้งหมด		
	พรรณนา	ตาราง	รวม	พรรณนา	ตาราง	รวม	พรรณนา	ตาราง	รวม	พรรณนา	ตาราง	รวม	พรรณนา	ตาราง	รวม
เกษตรและอุตสาหกรรม	29	17	46	32	21	53	30	22	52	30	27	57	121	87	208
เทคโนโลยี	31	14	45	32	17	49	32	15	47	33	14	47	128	60	188
ทรัพยากร	21	29	50	20	36	56	22	36	58	27	38	65	90	139	229
ธุรกิจการเงิน	41	22	63	34	26	60	31	27	58	34	29	63	140	104	244
บริการ	74	38	112	88	39	127	94	35	129	91	42	133	347	154	501
สินค้าอุตสาหกรรม	62	29	91	67	38	105	67	36	103	68	34	102	264	137	401
สินค้าอุปโภคบริโภค	19	10	29	22	9	31	20	10	30	20	8	28	81	37	118
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	87	41	128	92	46	138	90	54	144	94	64	158	363	205	568
รวมตัวอย่างตามรูปแบบรายปี	364	200	564	387	232	619	386	235	621	397	256	653	1534	923	2457
สัดส่วนร้อยละ	65	35	100	63	37	100	62	38	100	61	39	100	62	38	100

จากตารางที่ 4-6 แสดงรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงาน ผู้สอบบัญชีแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม จากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 2,457 ตัวอย่าง ทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรูปแบบพรรณนามากกว่า รูปแบบตาราง ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่มีการนำเสนอในรูปแบบตารางมากกว่ารูปแบบ พรรณา อย่างไรก็ตามจากการเก็บข้อมูล 4 ปีพบว่า การนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรูปแบบตารางมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในขณะที่การนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรูปแบบพรรณนามีแนวโน้มลดลง

ตารางที่ 4-7 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีแยกตามประเภทของสำนักงานสอบบัญชีและประเภทของตลาดหลักทรัพย์
สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ (N = 2,714)

จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี	ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี						ประเภทของตลาดหลักทรัพย์						รวม
	Big4		Non-Big4		SET		MAI		SET		MAI		
	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	
0	4	0.23	13	1.33	7	0.33	10	1.74	17	0.63			
1	631	36.33	430	44.00	770	36.00	291	50.61	1,061	39.09			
2	701	40.36	394	40.33	893	41.74	202	35.13	1,095	40.35			
3	293	16.87	109	11.16	342	15.99	60	10.43	402	14.81			
4	83	4.78	28	2.87	99	4.63	12	2.09	111	4.09			
5	18	1.03	3	0.31	21	0.98	0	0	21	0.77			
6	7	0.40	0	0	7	0.33	0	0	7	0.26			
รวมจำนวนตัวอย่าง	1737	100.00	977	100.00	2,139	100.00	575	100.00	2,714	100.00			

จากตารางที่ 4-7 แสดงการนำเสนอจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ จากตัวอย่างทั้งหมด 2,714 ปีบริษัท พบว่าการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 2 ข้อ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.35 รองลงมาคือ 1 ข้อและ 3 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 39.09 และร้อยละ 14.81 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามประเภทของสำนักงานสอบบัญชีพบว่าสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) นำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 2 ข้อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.36 ของตัวอย่างจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ทั้งหมด ในขณะที่สำนักงานสอบบัญชีอื่น (Non-Big4) นำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 1 ข้อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44 ของตัวอย่างจากสำนักงานสอบบัญชีอื่นทั้งหมด และเมื่อพิจารณาตามประเภทของตลาดหลักทรัพย์พบว่า ตัวอย่างจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 2 ข้อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.74 ของตัวอย่างจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งหมด ในขณะที่ตัวอย่างจากตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ มีการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 1 ข้อ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.61 ของตัวอย่างจากตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ทั้งหมด

จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่มีการนำเสนอในรายงานของผู้สอบบัญชีมากที่สุด คือ 6 ข้อ จำนวน 7 ตัวอย่าง มาจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) โดยสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) นอกจากนี้ยังพบว่ามียังพบว่ามีรายงานของผู้สอบบัญชีจำนวน 17 ตัวอย่างที่ผู้สอบบัญชีให้ความเห็นว่าไม่มีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่มีนัยสำคัญที่ควรนำเสนอ เป็นรายงานจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 ตัวอย่างและรายงานจากสำนักงานสอบบัญชีอื่น 13 ตัวอย่าง

ตารางที่ 4- 8 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีแยกตามประเภทของสำนักงานสอบบัญชีและประเภทของตลาดหลักทรัพย์
สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม (N = 2,457)

จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี	ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี						ประเภทของตลาดหลักทรัพย์						รวม
	Big4			Non-Big4			SET			MAI			
	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	
0	3	0.19	11	1.27	4	0.21	10	1.80	14	0.57			
1	560	35.13	367	42.53	649	34.10	278	50.18	927	37.73			
2	648	40.65	357	41.37	806	42.35	199	35.92	1,005	40.90			
3	279	17.50	98	11.35	321	16.87	56	10.11	377	15.34			
4	80	5.02	27	3.13	96	5.05	11	1.99	107	4.36			
5	18	1.13	3	0.35	21	1.10	0	0	21	0.86			
6	6	0.38	0	0	6	0.32	0	0	6	0.24			
รวมจำนวนตัวอย่าง	1,594	100.00	863	100.00	1,903	100.00	554	100.00	2,457	100.00			

จากตารางที่ 4-8 แสดงการนำเสนอจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม จากตัวอย่างทั้งหมด 2,457 ปีบริษัท พบว่าการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 2 ข้อ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.90 รองลงมาคือ 1 ข้อและ 3 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 37.73 และร้อยละ 15.34 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามประเภทของสำนักงานสอบบัญชีพบว่าสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) นำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 2 ข้อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.65 ของตัวอย่างจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ทั้งหมด ในขณะที่สำนักงานสอบบัญชีอื่น (Non-Big4) นำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 1 ข้อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.53 ของตัวอย่างจากสำนักงานสอบบัญชีอื่นทั้งหมด และเมื่อพิจารณาตามประเภทของตลาดหลักทรัพย์พบว่า ตัวอย่างจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 2 ข้อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.35 ของตัวอย่างจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งหมด ในขณะที่ตัวอย่างจากตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ มีการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 1 ข้อ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.18 ของตัวอย่างจากตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ทั้งหมด

ตารางที่ 4-9 การนำเสนอจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการ
 ตอบสนองของนักลงทุนที่คัดสรรมาจากการซื้อขายหลักทรัพย์ติดปกติ (N = 2,714)

จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี	AGRO	CONS	FINA	INDU	PROP	RESO	SERV	TECH	รวมจำนวน ตัวอย่าง
0	-	4	3	5	-	2	3	-	17
1	77	64	66	208	278	104	214	50	1,061
2	108	73	122	175	241	80	232	64	1,095
3	31	25	41	62	87	34	67	55	402
4	9	1	20	1	22	12	29	17	111
5	1	4	1	-	5	-	5	5	21
6	-	-	3	-	-	-	2	2	7
รวมจำนวนตัวอย่าง	226	171	256	451	633	232	552	193	2,714

AGRO = เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร PROP = อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

CONS = สินค้าอุปโภคบริโภค RESO = ทรัพยากร

FINA = ธุรกิจการเงิน SERV = บริการ

INDU = สินค้าอุตสาหกรรม TECH = เทคโนโลยี

ตารางที่ 4-10 การนำเสนอจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพ์ฝัฒนาศักยภาพ (N = 2,457)

จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี	AGRO	CONS	FINA	INDU	PROP	RESO	SERV	TECH	รวมจำนวน ตัวอย่าง
0	-	4	2	3	-	2	3	-	14
1	73	44	65	176	231	101	189	48	927
2	97	50	117	161	226	80	212	62	1,005
3	28	16	38	60	84	34	62	55	377
4	9	-	19	1	22	12	28	16	107
5	1	4	1	-	5	-	5	5	21
6	-	-	2	-	-	-	2	2	6
รวมจำนวนตัวอย่าง	208	118	244	401	568	229	501	188	2,457

AGRO = เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร PROP = อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

CONS = สินค้าอุปโภคบริโภค RESO = ทรัพยากร

FINA = ธุรกิจการเงิน SERV = บริการ

INDU = สินค้าอุตสาหกรรม TECH = เทคโนโลยี

จากตารางที่ 4-9 แสดงการนำเสนอจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ จากตัวอย่างทั้งหมด 2,714 ปีบริษัท แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่ากลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค, กลุ่มธุรกิจการเงิน, กลุ่มบริการ และกลุ่มเทคโนโลยี มีการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีจำนวน 2 ข้อ มากที่สุด กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม, กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และกลุ่มทรัพยากร มีการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีจำนวน 1 ข้อ มากที่สุด

จากตารางที่ 4-10 แสดงการนำเสนอจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม จากตัวอย่างทั้งหมด 2,457 ปีบริษัท แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่ากลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค, กลุ่มธุรกิจการเงิน, กลุ่มบริการ และกลุ่มเทคโนโลยี มีการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีจำนวน 2 ข้อ มากที่สุด กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม, กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และกลุ่มทรัพยากร มีการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีจำนวน 1 ข้อ มากที่สุด

ตารางที่ 4- 11 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ (N = 2,714)

กลุ่มอุตสาหกรรม	2559	2560	2561	2562	รวม
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	97	113	104	113	427
เทคโนโลยี	105	113	113	117	448
ทรัพยากร	88	109	105	112	414
ธุรกิจการเงิน	141	135	125	135	536
บริการ	242	264	256	270	1,032
สินค้าอุตสาหกรรม	165	195	190	198	748
สินค้าอุปโภคบริโภค	74	74	76	85	309
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	256	287	296	295	1,134
รวมจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	1,168	1,290	1,265	1,325	5,048
ประเภทตลาดหลักทรัพย์ :					
SET	963	1,061	1,031	1,070	4,125
MAI	205	229	234	255	923

จากตารางที่ 4-11 แสดงจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ จากตัวอย่าง 2,714 ตัวอย่างพบจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 5,048 ข้อ

ตารางที่ 4- 12 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเฉลี่ยแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ (N = 2,714)

ค่าเฉลี่ยจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	2559	2560	2561	2562	รวม
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	1.94	2.02	1.82	1.79	1.89
เทคโนโลยี	2.33	2.31	2.31	2.34	2.32
ทรัพยากร	1.76	1.91	1.78	1.70	1.78
ธุรกิจการเงิน	2.20	2.14	2.05	1.99	2.09
บริการ	1.97	1.94	1.83	1.76	1.87
สินค้าอุตสาหกรรม	1.70	1.74	1.62	1.58	1.66
สินค้าอุปโภคบริโภค	1.80	1.80	1.85	1.77	1.81
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	1.90	1.89	1.77	1.65	1.79
รวมค่าเฉลี่ย	1.93	1.94	1.83	1.76	1.86
ประเภทตลาดหลักทรัพย์ :					
SET	1.99	2.01	1.91	1.82	1.93
MAI	1.71	1.65	1.55	1.55	1.61

จากตารางที่ 4-12 แสดงจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ จากตัวอย่าง 2,714 ตัวอย่างพบจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 5,048 ข้อ คิดเป็นจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ย 1.86 ข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายปีพบว่า ปี 2559 จำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.93 ข้อ ปี 2560 จำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.94 ข้อ ปี 2561 จำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.83 ข้อ และปี 2562 จำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.76 ข้อ สันเกตว่าจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีเฉลี่ยโดยรวมมีแนวโน้มลดลง

จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบพิจารณารายกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่า กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.89 ข้อ กลุ่มเทคโนโลยีมีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 ข้อ กลุ่มทรัพยากรมีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.78 ข้อ กลุ่มธุรกิจการเงินมีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 2.09 ข้อ กลุ่มบริการมีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.87 ข้อ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.66 ข้อ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.81 ข้อ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ

1.79 ข้อ โดยกลุ่มเทคโนโลยีมีจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเฉลี่ยมากที่สุด และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเฉลี่ยน้อยที่สุด

จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบพิจารณาจากประเภทตลาดหลักทรัพย์พบว่า ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) มีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.93 ข้อ และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) มีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.61 ข้อ

ตารางที่ 4-13 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม (N = 2,457)

กลุ่มอุตสาหกรรม	2559	2560	2561	2562	รวม
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	89	106	96	101	392
เทคโนโลยี	105	113	108	112	438
ทรัพยากร	88	108	104	111	411
ธุรกิจการเงิน	138	128	121	119	506
บริการ	226	246	238	238	948
สินค้าอุตสาหกรรม	157	188	172	165	682
สินค้าอุปโภคบริโภค	51	56	57	48	212
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	247	269	266	266	1,048
รวมจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	1,101	1,214	1,162	1,160	4,637
ประเภทตลาดหลักทรัพย์:					
SET	896	990	935	928	3,749
MAI	205	224	227	232	888

จากตารางที่ 4-13 แสดงจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม จากตัวอย่าง 2,457 ตัวอย่างพบจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 4,637 ข้อ

ตารางที่ 4- 14 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเฉลี่ยแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ ผิดปกติสะสม (N = 2,457)

ค่าเฉลี่ยจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ		2559	2560	2561	2562	รวม
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร		1.93	2.00	1.85	1.77	1.88
เทคโนโลยี		2.33	2.31	2.30	2.38	2.33
ทรัพยากร		1.76	1.93	1.79	1.71	1.79
ธุรกิจการเงิน		2.19	2.13	2.09	1.89	2.07
บริการ		2.02	1.94	1.84	1.79	1.89
สินค้าอุตสาหกรรม		1.73	1.79	1.67	1.62	1.70
สินค้าอุปโภคบริโภค		1.76	1.81	1.90	1.71	1.80
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง		1.93	1.95	1.85	1.68	1.85
รวมค่าเฉลี่ย		1.95	1.96	1.87	1.78	1.89
ประเภทตลาดหลักทรัพย์ :	SET	2.02	2.05	1.97	1.85	1.97
	MAI	1.71	1.65	1.54	1.54	1.60

จากตารางที่ 4-14 แสดงจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม จากตัวอย่าง 2,457 ตัวอย่างพบจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 4,637 ข้อ คิดเป็นจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ย 1.89 ข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายปีพบว่า ปี 2559 จำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.95 ข้อ ปี 2560 จำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.96 ข้อ ปี 2561 จำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.87 ข้อ และปี 2562 จำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.78 ข้อ สังกัดว่าจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีเฉลี่ยโดยรวมมีแนวโน้มลดลงเช่นกัน

จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบพิจารณารายกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่า กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.88 ข้อ กลุ่มเทคโนโลยีมีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 ข้อ กลุ่มทรัพยากรมีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.79 ข้อ กลุ่มธุรกิจการเงินมีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 2.07 ข้อ กลุ่มบริการมีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.89 ข้อ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.70 ข้อ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.80 ข้อ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ

1.85 ข้อ โดยกลุ่มเทคโนโลยีมีจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเฉลี่ยมากที่สุด และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาจากประเภทตลาดหลักทรัพย์พบว่า ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) มีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.97 ข้อ และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) มีจำนวนเรื่องสำคัญเฉลี่ยเท่ากับ 1.60 ข้อ

ตารางที่ 4- 15 หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ (N = 2,714)

หัวข้อเรื่องสำคัญ	SET		MAI		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้รายได้	1139	27.6	376	40.7	1515	30.0
การด้อยค่าของสินทรัพย์	827	20.1	148	16.0	975	19.3
การวัดมูลค่าสินทรัพย์	679	16.5	86	9.3	765	15.1
สินค้าคงเหลือ-ค่าเพื่อการลดลง	541	13.1	142	15.4	683	13.5
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	343	8.3	75	8.1	418	8.3
ธุรกรรมกับกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	257	6.2	42	4.6	299	6.0
ประมาณการหนี้สิน	169	4.1	26	2.8	195	3.9
คดีฟ้องร้อง/ข้อพิพาท	45	1.1	9	1.0	54	1.1
อื่น ๆ	125	3.0	19	2.1	144	2.8
รวมจำนวนเรื่องสำคัญ	4,125	100	923	100	5,048	100

จากตารางที่ 4-15 พบว่าหัวข้อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่มีนัยสำคัญตามดุลยพินิจของผู้สอบบัญชีที่ถูกนำมาเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ ได้แก่ การรับรู้รายได้ คิดเป็นร้อยละ 30, การด้อยค่าของสินทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 19.3, การวัดมูลค่าของสินทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 15.1, มูลค่าของสินค้าคงเหลือและค่าเพื่อการลดลงของมูลค่าสินค้าคงเหลือ คิดเป็นร้อยละ 13.5, ลูกหนี้และค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ คิดเป็นร้อยละ 8.3, ธุรกรรมกับกิจการที่เกี่ยวข้องกัน คิดเป็นร้อยละ 6.0, คดีฟ้องร้องและข้อพิพาท คิดเป็นร้อยละ 1.1 และ เรื่องอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 2.8

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่มีการนำเสนอมากที่สุดทั้งในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ คือ การรับรู้รายได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ที่สรุปข้อมูลจากงบการเงินงวดสิ้นปี 2559 และงานวิจัยของ ชาญชัย ตั้งเรื่อนรัตน์ (2017), ศิลปพร ศรีจั่นเพชร (2017), นวพล จำปาจันทร์ (2018) และ พรพิมล อธิฐรัตน์ (2019) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ และพบว่า การนำเรื่อง “การรับรู้รายได้” เป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีจำนวนมากที่สุด จะเห็นว่าหัวข้อเรื่อง “การรับรู้รายได้” ในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ มีสัดส่วนค่อนข้างสูงมาก คิดเป็นร้อยละ 40.7 ของจำนวนเรื่องสำคัญจากตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ เฉพาะที่เดียว

ตารางที่ 4-16 หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจบนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบรายปีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักกลutton ด้วยปริมาณการ
 ชื่อขายหลักทรัพยากร (N = 2,714)

หัวข้อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	2559		2560		2561		2562		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้อยู่ได้	333	28.51	380	29.46	387	30.59	415	31.32	1,515	30.01
การต่อต้านของสินทรัพย์	219	18.75	247	19.15	235	18.58	274	20.68	975	19.32
การวัดมูลค่าสินทรัพย์	178	15.24	197	15.27	195	15.42	195	14.72	765	15.16
สินค้าคงเหลือ-ค่าเผื่อการลดลง	158	13.53	176	13.64	171	13.52	178	13.43	683	13.53
ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	114	9.76	104	8.06	103	8.14	97	7.32	418	8.28
ธุรกรรมกับกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	64	5.48	80	6.20	75	5.93	80	6.04	299	5.92
ประมาณการหนี้สิน	47	4.02	51	3.95	49	3.87	48	3.62	195	3.86
คดีฟ้องร้อง/ข้อพิพาท	13	1.11	14	1.09	16	1.26	11	0.83	54	1.07
อื่น ๆ	42	3.60	41	3.18	34	2.69	27	2.04	144	2.85
รวมจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	1,168	100	1,290	100	1,265	100	1,325	100	5,048	100

จากตารางที่ 4-16 พบว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเรื่อง “การรับรู้อยู่ได้” เป็นหัวข้อที่มีการนำมาเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมากที่สุดทุก ๆ ปี
 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4-17 หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจมาเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบแจกแจงตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนัก
ลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ชนิดปกติ (N = 2,714)

หัวข้อเรื่องสำคัญ	AGRO	CONS	FINA	INDU	PROP	RESO	SERV	TECH	รวม									
ในการตรวจสอบ	Qty.	%	Qty.	%	Qty.	%	Qty.	%	Qty.									
การรับรายได้	96	22	85	27	179	33	227	30	324	29	65	16	385	37	154	34	1,515	30
การด้อยค่าของสินทรัพย์	102	24	64	21	50	9	112	15	197	17	136	33	239	23	75	17	975	19
การวัดมูลค่าสินทรัพย์	76	18	19	6	46	9	50	7	356	31	64	16	110	11	44	10	765	15
สินค้าคงเหลือ-ค่าเผื่อ	60	14	82	26	5	1	247	33	94	8	28	7	99	10	68	15	683	14
ค่าเผื่อนับสงสัยจะสูญ	40	9	19	6	160	30	43	6	43	4	7	2	61	6	45	10	418	8
ธุรกรรมกับกิจการที่เกี่ยวข้อง	28	7	14	5	13	2	38	5	47	4	63	15	68	6	28	6	299	6
กำไร																		
ประมาณการหนี้สิน	20	5	6	2	75	14	16	2	17	2	31	7	20	2	10	2	195	4
คดีฟ้องร้อง/ข้อพิพาท	1	-	3	1	-	-	2	-	12	1	6	1	9	1	21	5	54	1
อื่นๆ	4	1	17	6	8	2	13	2	44	4	14	3	41	4	3	1	144	3
รวมจำนวนเรื่องสำคัญ	427	100	309	100	536	100	748	100	1,134	100	414	100	1,032	100	448	100	5,048	100

AGRO = เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

CONS = สินค้าอุปโภคบริโภค

FINA = ธุรกิจการเงิน

INDU = สินค้าอุตสาหกรรม

PROP = อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

RESO = ทรัพยากร

SERV = บริการ

TECH = เทคโนโลยี

จากตารางที่ 4-17 เป็นการแจกแจงหัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเสนอเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบรายอุตสาหกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ พบว่า

กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (AGRO) มีการรายงานเรื่อง “การค้อยค่าของสินทรัพย์” มากที่สุด คือ ร้อยละ 24 ของจำนวนเรื่องสำคัญทั้งหมดของกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค (CONS) มีการรายงานเรื่อง “การรับรู้รายได้” มากที่สุด คือ ร้อยละ 27 ของจำนวนเรื่องสำคัญทั้งหมดของกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค

กลุ่มธุรกิจการเงิน (FINA) มีการรายงานเรื่อง “การรับรู้รายได้” มากที่สุด คือ ร้อยละ 33 ของจำนวนเรื่องสำคัญทั้งหมดของกลุ่มธุรกิจการเงิน

กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม (INDU) มีการรายงานเรื่อง “มูลค่าสินค้าคงเหลือและค่าเผื่อการลดลงของสินค้าคงเหลือ” มากที่สุด คือ ร้อยละ 33 ของจำนวนเรื่องสำคัญทั้งหมดของกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (PROP) มีการรายงานเรื่อง “การวัดมูลค่าสินทรัพย์” มากที่สุด คือ ร้อยละ 31 ของจำนวนเรื่องสำคัญทั้งหมดของกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

กลุ่มทรัพยากร (RESO) มีการรายงานเรื่อง “การค้อยค่าของสินทรัพย์” มากที่สุด คือ ร้อยละ 33 ของจำนวนเรื่องสำคัญทั้งหมดของกลุ่มทรัพยากร

กลุ่มบริการ (SERV) มีการรายงานเรื่อง “การรับรู้รายได้” มากที่สุด คือ ร้อยละ 37 ของจำนวนเรื่องสำคัญทั้งหมดของกลุ่มบริการ

กลุ่มเทคโนโลยี (TECH) มีการรายงานเรื่อง “การรับรู้รายได้” มากที่สุด คือ ร้อยละ 34 ของจำนวนเรื่องสำคัญทั้งหมดของกลุ่มเทคโนโลยี

ตารางที่ 4- 18 หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม (N = 2,457)

หัวข้อเรื่องสำคัญ	SET		MAI		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้รายได้	1045	27.9	367	41.3	1412	30.5
การด้อยค่าของสินทรัพย์	772	20.6	139	15.7	911	19.6
การวัดมูลค่าสินทรัพย์	574	15.3	83	9.4	657	14.2
สินค้าคงเหลือ-ค่าเพื่อการลดลง	464	12.4	132	14.9	596	12.9
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	336	9.0	73	8.2	409	8.8
ธุรกรรมกับกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	240	6.4	40	4.5	280	6.0
ประมาณการหนี้สิน	155	4.1	26	2.9	181	3.9
คดีฟ้องร้อง/ข้อพิพาท	42	1.1	9	1.0	51	1.1
อื่น ๆ	121	3.2	19	2.1	140	3.0
รวมจำนวนเรื่องสำคัญ	3,749	100	888	100	4,637	100

จากตารางที่ 4-18 พบว่าหัวข้อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่มีนัยสำคัญตามดุลยพินิจของผู้สอบบัญชีที่ถูกนำมาเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม ได้แก่ การรับรู้รายได้ คิดเป็น ร้อยละ 30.5, การด้อยค่าของสินทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 19.6, การวัดมูลค่าของสินทรัพย์ คิดเป็น ร้อยละ 14.2, มูลค่าของสินค้าคงเหลือและค่าเพื่อการลดลงของมูลค่าสินค้าคงเหลือ คิดเป็นร้อยละ 12.9, ลูกหนี้และค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ คิดเป็นร้อยละ 8.8, ธุรกรรมกับกิจการที่เกี่ยวข้องกัน คิดเป็น ร้อยละ 6.0, คดีฟ้องร้องและข้อพิพาท คิดเป็นร้อยละ 1.1 และ เรื่องอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 3.0

ตารางที่ 4-19 หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจมาเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบรายปีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักกลutton วัตต์ด้วยอัตรา
ผลตอบแทนหลักทรัพยากรที่ศึกษา (N = 2,457)

หัวข้อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	2559		2560		2561		2562		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้รายได้	314	28.5	359	29.6	364	31.3	375	32.4	1412	30.5
การต่อค่าของสินทรัพย์	209	19.0	238	19.6	219	18.9	245	21.1	911	19.6
การวัดมูลค่าสินทรัพย์	164	14.9	174	14.3	162	13.9	157	13.5	657	14.2
สินค้าคงเหลือ-ค่าเพื่อการลดลง	142	12.9	161	13.3	149	12.8	144	12.4	596	12.9
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	112	10.2	104	8.6	100	8.6	93	8.0	409	8.8
ธุรกรรมกับกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	61	5.5	76	6.2	73	6.3	70	6.0	280	6.0
ประมาณการหนี้สิน	45	4.1	48	3.9	47	4.0	41	3.5	181	3.9
คดีฟ้องร้อง/ข้อพิพาท	12	1.1	13	1.1	16	1.4	10	0.9	51	1.1
อื่น ๆ	42	3.8	41	3.4	32	2.8	25	2.2	140	3.0
รวมจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	1,101	100	1,214	100	1,162	100	1,160	100	4,637	100

จากตารางที่ 4-19 พบว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเรื่อง “การรับรู้รายได้” เป็นหัวข้อที่มีการนำมาเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมากที่สุดทุก ๆ ปี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4-20 หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจมาเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบแจกแจงตามกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนัก
ลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม (N = 2,457)

หัวข้อเรื่องสำคัญ ในการตรวจสอบ	AGRO		CONS		FINA		INDU		PROP		RESO		SERV		TECH		รวม	
	Qty.	%	Qty.	%	Qty.	%	Qty.	%	Qty.	%	Qty.	%	Qty.	%	Qty.	%	Qty.	%
การรับรายได้	90	23.0	62	29.3	169	33.4	212	31.1	309	29.5	65	15.8	352	37.1	153	34.9	1412	30.5
การด้อยค่าของสินทรัพย์	96	24.5	42	19.8	47	9.3	103	15.1	192	18.3	134	32.6	224	23.7	73	16.7	911	19.6
การวัดมูลค่าสินทรัพย์	65	16.6	12	5.7	43	8.5	41	6.0	295	28.1	63	15.3	95	10.0	43	9.8	657	14.2
สินค้าคงเหลือ-ค่าเผื่อ	50	12.8	46	21.7	4	0.8	220	32.3	91	8.7	28	6.8	91	9.6	66	15.1	596	12.9
ค่าเผื่อนับสงสัยจะสูญ	39	9.9	17	8.0	159	31.4	42	6.1	43	4.1	7	1.7	58	6.1	44	10.0	409	8.8
ธุรกรรมกับกิจการที่เกี่ยวข้อง กัน	28	7.1	10	4.7	11	2.2	36	5.3	47	4.5	63	15.3	59	6.2	26	5.9	280	6.0
ประมาณการหนี้สิน	20	5.0	3	1.4	65	12.8	15	2.2	17	1.6	31	7.6	20	2.1	10	2.3	181	3.9
คดีฟ้องร้องข้อพิพาท	1	0.3	3	1.4	0	0	2	0.3	10	1.0	6	1.5	9	1.0	20	4.6	51	1.1
อื่น ๆ	3	0.8	17	8.0	8	1.6	11	1.6	44	4.2	14	3.4	40	4.2	3	0.7	140	3.0
รวมจำนวนเรื่องสำคัญ	392	100	212	100	506	100	682	100	1048	100	411	100	948	100	438	100	4,637	100

AGRO = เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร PROP = อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

CONS = สินค้าอุปโภคบริโภค RESO = ทรัพยากร

FINA = ธุรกิจการเงิน SERV = บริการ

INDU = สินค้าอุตสาหกรรม TECH = เทคโนโลยี

จากตารางที่ 4-20 เป็นการแจกแจงหัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเสนอเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบรายอุตสาหกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม พบว่า

กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (AGRO) มีการรายงานเรื่อง “การค้อยค่าของสินทรัพย์” มากที่สุด คือ ร้อยละ 24.5 ของจำนวนเรื่องสำคัญทั้งหมดของกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค (CONS) มีการรายงานเรื่อง “การรับรู้รายได้” มากที่สุด คือ ร้อยละ 29.3 ของจำนวนเรื่องสำคัญทั้งหมดของกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค

กลุ่มธุรกิจการเงิน (FINA) มีการรายงานเรื่อง “การรับรู้รายได้” มากที่สุด คือ ร้อยละ 33.4 ของจำนวนเรื่องสำคัญทั้งหมดของกลุ่มธุรกิจการเงิน

กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม (INDU) มีการรายงานเรื่อง “มูลค่าสินค้าคงเหลือและค่าเผื่อการลดลงของสินค้าคงเหลือ” มากที่สุด คือ ร้อยละ 32.3 ของจำนวนเรื่องสำคัญทั้งหมดของกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (PROP) มีการรายงานเรื่อง “การรับรู้รายได้” มากที่สุด คือ ร้อยละ 29.5 ของจำนวนเรื่องสำคัญทั้งหมดของกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

กลุ่มทรัพยากร (RESO) มีการรายงานเรื่อง “การค้อยค่าของสินทรัพย์” มากที่สุด คือ ร้อยละ 32.6 ของจำนวนเรื่องสำคัญทั้งหมดของกลุ่มทรัพยากร

กลุ่มบริการ (SERV) มีการรายงานเรื่อง “การรับรู้รายได้” มากที่สุด คือ ร้อยละ 37.1 ของจำนวนเรื่องสำคัญทั้งหมดของกลุ่มบริการ

กลุ่มเทคโนโลยี (TECH) มีการรายงานเรื่อง “การรับรู้รายได้” มากที่สุด คือ ร้อยละ 34.9 ของจำนวนเรื่องสำคัญทั้งหมดของกลุ่มเทคโนโลยี

ตารางที่ 4- 21 วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรเชิงปริมาณสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ (N = 2,714)

ตัวแปร	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ATV7	2714	0.00059215	5.78683914	0.96060401	0.78290857
KAM_Qty	2714	0	6	1.86	0.9052
Size	2714	4.9783	9.5177	6.7163	0.7375
ROA	2714	-1.1956	0.7399	0.0527	0.1000
MB	2714	-13.74	68.67	2.26	3.2862
LEV	2714	0.00008	1.22861	0.41611	0.23389
Filing delay	2714	20	186	56.0811	6.6925
Growth	2714	-1683.08	3368.58	1.8112	74.5415

จากตารางที่ 4-21 แสดงข้อมูลสถิติเบื้องต้นของตัวแปรเชิงปริมาณของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ จากตัวอย่างทั้งหมด 2,714 ตัวอย่างพบว่า ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติเฉลี่ยสะสม 7 วันล้อมรอบวันที่เกิดเหตุการณ์ มีค่าต่ำสุดที่ 0.00059 ค่าสูงสุดที่ 5.78684 ค่าเฉลี่ยที่ 0.96060 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.78291 จะเห็นว่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าน้อยแสดงว่าปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติเฉลี่ย 7 วันมีค่าใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย

จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีค่าต่ำสุดที่ 0 หรือไม่มีการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีเลย มีค่าสูงสุดที่ 6 ข้อ จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเฉลี่ยที่ 1.86 ข้อ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าน้อยที่ 0.9052 เนื่องจากตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรายงานจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 2 ข้อ (1,095 บริษัท ร้อยละ 40.35) ซึ่งมีค่าใกล้เคียงค่าเฉลี่ยมาก

ขนาดกิจการแทนค่าโดยใช้ลอการิทึมของสินทรัพย์รวมของบริษัท เนื่องจากตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบมีขนาดของกิจการที่มีความแตกต่างกันมาก โดยมีค่าต่ำสุดของขนาดกิจการอยู่ที่ 4.9783 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 9.5177 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 6.7163 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.7375

ความสามารถในการทำกำไรของกิจการวัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของกิจการ ค่าต่ำสุดอยู่ที่ -1.1956 แสดงว่ามีบางกิจการมีผลขาดทุน ค่าสูงสุดอยู่ที่ 0.7399 ค่าเฉลี่ยอยู่

ที่ 0.0527 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.1 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าน้อยข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ใกล้ค่าเฉลี่ยมาก แสดงว่าตัวอย่างในการทดสอบส่วนใหญ่มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมอยู่ที่ประมาณ 0.0527 หรือร้อยละ 5

มูลค่าตลาดของกิจการวัดค่าโดยอัตราส่วนของมูลค่าหุ้นตามราคาตลาดต่อมูลค่าหุ้นตามบัญชี มีค่าต่ำสุดที่ -13.74 แสดงว่ามีบางตัวอย่างที่นักลงทุนยินดีจ่ายซื้อหลักทรัพย์ในมูลค่าที่ต่ำกว่าราคาตามบัญชี มีค่าสูงสุดที่ 68.67 มีค่าเฉลี่ยที่ 2.26 แสดงว่านักลงทุนยินดีจ่ายซื้อหลักทรัพย์โดยเฉลี่ยสูงกว่ามูลค่าตามบัญชี 2.26 เท่า และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.2862

โครงสร้างทางการเงินของกิจการวัดค่าจากอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (Debt Ratio) มีค่าต่ำสุดที่ 0.00008 มีค่าสูงสุดที่ 1.22861 มีค่าเฉลี่ยที่ 0.41611 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.23389 แสดงว่าโดยเฉลี่ยบริษัทใช้แหล่งเงินทุนจากส่วนของเจ้าของมากกว่าการกู้ยืม

จำนวนวันนับจากวันสิ้นสุดงวดถึงวันที่ประกาศงบการเงิน มีค่าต่ำสุดที่ 20 วัน ค่าสูงสุดที่ 186 วัน ค่าเฉลี่ยที่ 56 วัน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประมาณ 7 วัน แสดงว่าโดยเฉลี่ยบริษัทในตลาดหลักทรัพย์มีการประกาศงบการเงินต่อสาธารณะภายหลังจากวันสิ้นสุดงวดประมาณ 2 เดือน เร็วกว่าหรือช้ากว่าค่าเฉลี่ยประมาณ 7 วัน

การเติบโตของกิจการวัดค่าจากอัตราส่วนของผลต่างของกำไรสุทธิสำหรับปีปัจจุบันกับกำไรสุทธิสำหรับปีก่อนต่อสินทรัพย์รวม มีค่าต่ำสุดที่ -1,683.08 มีค่าสูงสุดที่ 3,368.58 มีค่าเฉลี่ยที่ 1.8112 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 74.5415 จะเห็นว่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับตัวแปรตัวอื่น ๆ เนื่องจากตัวอย่างในงานวิจัยศึกษาบริษัททั้งหมดในตลาดหลักทรัพย์ ทั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) ซึ่งค่อนข้างหลากหลาย จึงทำให้อัตราการเติบโตมีความแตกต่างกันมาก

ตารางที่ 4- 22 วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรเชิงคุณภาพสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ (N = 2,714)

ตัวแปร	กลุ่มตัวแปร	แทนค่า	ความถี่	ร้อยละ
KAM_Format	พรรณนา	0	1,703	63
	ตาราง	1	1,011	37
	รวม		2,714	100
Class	SET	0	2,139	79
	mai	1	575	21
	รวม		2,714	100
Audit_firm	Big4	1	1,737	64
	Non-Big4	0	977	36
	รวม		2,714	100

จากตารางที่ 4-22 แสดงข้อมูลสถิติเบื้องต้นของตัวแปรเชิงคุณภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ จากตัวอย่างทั้งหมด 2,714 ตัวอย่าง พบว่ารายงานของผู้สอบบัญชีมีรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นแบบพรรณนา 1,703 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 63 และนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นแบบตาราง 1,011 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 37

จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบทั้งหมด 2,714 ตัวอย่าง มาจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) จำนวน 2,139 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 79 และมาจากตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ (MAI) จำนวน 575 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 21

จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบทั้งหมด 2,714 ตัวอย่าง เป็นรายงานผู้สอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) จำนวน 1,737 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 64 และเป็นรายงานผู้สอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีอื่น (Non-Big4) จำนวน 977 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 36

ตารางที่ 4- 23 วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรเชิงปริมาณสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม (N = 2,457)

ตัวแปร	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
CAR7	2457	0.00002997	1.00057663	0.06306665	0.09314975
KAM_Qty	2457	0	6	1.89	0.912
Size	2457	5.16296338	9.51770896	6.76025883	0.74794283
ROA	2457	-1.1956578	0.73985555	0.05547503	0.09932481
MB	2457	-13.74	50.74	2.2945	2.98697
LEV	2457	0.00008452	1.22860877	0.4289126	0.22843861
Filing delay	2457	20	186	55.95	6.048
Growth	2457	-1683.077929	3368.576401	1.6213004	77.53044995

จากตารางที่ 4-23 แสดงข้อมูลสถิติเบื้องต้นของตัวแปรเชิงปริมาณของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม จากตัวอย่างทั้งหมด 2,457 ตัวอย่างพบว่า อัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม 7 วันล้อมรอบวันที่เกิดเหตุการณ์ มีค่าต่ำสุดที่ 0.00002997 ค่าสูงสุดที่ 1.00057663 ค่าเฉลี่ยที่ 0.06306665 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.09314975 จะเห็นว่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าน้อยแสดงว่าอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสมมีค่าใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย

จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีค่าต่ำสุดที่ 0 หรือไม่มีการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีเลย มีค่าสูงสุดที่ 6 ข้อ จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเฉลี่ยที่ 1.89 ข้อ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.912 ข้อ เนื่องจากตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรายงานจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 2 ข้อ (1,005 บริษัท ร้อยละ 40.9) ซึ่งมีค่าใกล้เคียงค่าเฉลี่ยมาก รองลงมาคือ 1 ข้อ และ 3 ข้อ ตามลำดับ +/- จากค่าเฉลี่ย 1 ข้อนั่นเอง

ขนาดกิจการแทนค่าโดยใช้ลอการิทึมของสินทรัพย์รวมของบริษัท เนื่องจากตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบมีขนาดของกิจการที่มีความแตกต่างกันมาก โดยมีค่าต่ำสุดของขนาดกิจการอยู่ที่ 5.16296338 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 9.51770896 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 6.76025883 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.74794283

ความสามารถในการทำกำไรของกิจการวัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของกิจการ ค่าต่ำสุดอยู่ที่ -1.1956578 แสดงว่ามีบางกิจการมีผลขาดทุน ค่าสูงสุดอยู่ที่ 0.73985555 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.05547503 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.09932481 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าน้อยข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ใกล้ค่าเฉลี่ยมาก แสดงว่าตัวอย่างในการทดสอบส่วนใหญ่มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมอยู่ที่ประมาณ 0.05 หรือร้อยละ 5

มูลค่าตลาดของกิจการวัดค่าโดยอัตราส่วนของมูลค่าหุ้นตามราคาตลาดต่อมูลค่าหุ้นตามบัญชี มีค่าต่ำสุดที่ -13.74 แสดงว่ามีบางตัวอย่างที่นักลงทุนยินดีจ่ายซื้อหลักทรัพย์ในมูลค่าที่ต่ำกว่าราคาตามบัญชี มีค่าสูงสุดที่ 50.74 มีค่าเฉลี่ยที่ 2.29 แสดงว่านักลงทุนยินดีจ่ายซื้อหลักทรัพย์โดยเฉลี่ยสูงกว่ามูลค่าตามบัญชี 2.29 เท่า และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.99

โครงสร้างทางการเงินของบริษัท วัดค่าจากอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (Debt Ratio) มีค่าต่ำสุดที่ 0.00008452 มีค่าสูงสุดที่ 1.22860877 มีค่าเฉลี่ยที่ 0.4289126 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22843861 แสดงว่าโดยเฉลี่ยบริษัทใช้แหล่งเงินทุนจากส่วนของเจ้าของมากกว่าการกู้ยืม

จำนวนวันนับจากวันสิ้นงวดถึงวันที่ประกาศงบการเงิน มีค่าต่ำสุดที่ 20 วัน ค่าสูงสุดที่ 186 วัน ค่าเฉลี่ยที่ 56 วัน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประมาณ 6 วัน แสดงว่าโดยเฉลี่ยบริษัทในตลาดหลักทรัพย์มีการประกาศงบการเงินต่อสาธารณะภายหลังจากวันสิ้นงวดประมาณ 2 เดือน เร็วกว่าหรือช้ากว่าค่าเฉลี่ยประมาณ 6 วัน

การเติบโตของกิจการวัดค่าจากอัตราส่วนของผลต่างของกำไรสุทธิสำหรับปีปัจจุบันกับกำไรสุทธิสำหรับปีก่อนต่อสินทรัพย์รวม มีค่าต่ำสุดที่ -1,683.08 มีค่าสูงสุดที่ 3,368.58 มีค่าเฉลี่ยที่ 1.6213 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 77.5304 จะเห็นว่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับตัวแปรตัวอื่น ๆ เนื่องจากตัวอย่างในงานวิจัยศึกษาบริษัททั้งหมดในตลาดหลักทรัพย์ ทั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) ซึ่งค่อนข้างหลากหลาย จึงทำให้อัตราการเติบโตมีความแตกต่างกันมาก

ตารางที่ 4- 24 วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรเชิงคุณภาพสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม (N = 2,457)

ตัวแปร	กลุ่มตัวแปร	แทนค่า	ความถี่	ร้อยละ
KAM_Format	พรรณนา	0	1,534	62
	ตาราง	1	923	38
	รวม		2,457	100
Class	SET	0	1,903	77
	MAI	1	554	23
	รวม		2,457	100
Audit_firm	Big4	1	1,594	65
	Non-Big4	0	863	35
	รวม		2,457	100

จากตารางที่ 4-24 แสดงข้อมูลสถิติเบื้องต้นของตัวแปรเชิงคุณภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม จากตัวอย่างทั้งหมด 2,457 ตัวอย่าง พบว่ารายงานของผู้สอบบัญชีมีรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นแบบพรรณนา 1,534 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 62 และนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นแบบตาราง 923 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 38

จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบทั้งหมด 2,457 ตัวอย่าง มาจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) จำนวน 1,903 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 77 และมาจากตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ (MAI) จำนวน 554 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 23

จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบทั้งหมด 2,457 ตัวอย่าง เป็นรายงานผู้สอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) จำนวน 1,594 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 65 และเป็นรายงานผู้สอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีอื่น (Non-Big4) จำนวน 863 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 35

การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงผลการทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนต่อการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีเพื่อทดสอบสมมติฐานของงานวิจัย ผู้วิจัยใช้การ

วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนผ่านปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์และอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์

ผลการทดสอบสมมติฐานผ่านปริมาณการชื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ
 ตารางที่ 4- 25 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนที่ชื้อปริมาณการชื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ (N = 2,714)

ตัวแปร	ATV7	KAM qty.	KAM Format	Size	ROA	MB	LEV	Class	Filing _delay	Growth	Audit _firm
ATV7	1										
KAM_Qty	-0.097**	1									
KAM_Format	0.006	-0.078**	1								
Size	-0.098**	0.255**	0.219**	1							
ROA	-0.077**	-0.106**	-0.018	0.116**	1						
MB	-0.097**	0.006	0.001	-0.035	0.161**	1					
LEV	-0.203**	0.255**	0.066**	0.405**	-0.223**	0.120**	1				
Class	-0.257**	-0.146**	-0.077**	-0.454**	-0.083**	0.070**	-0.014	1			
Filing_delay	0.060**	-0.001	-0.063**	-0.126**	-0.196**	-0.088**	0.020	0.015	1		
Growth	0.008	-0.008	-0.026	-0.012	-0.014	-0.007	0.030	-0.017	0.170**	1	
Audit_firm	0.006	0.123**	0.338**	0.345**	0.125**	0.050**	0.093**	-0.171**	-0.205**	-0.010	1

** . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.10 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4-25 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson Correlation เพื่อวัดระดับและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร จากข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์การถดถอย ตัวแปรอิสระไม่ควรมีความสัมพันธ์กันหรือควรเป็นอิสระต่อกัน โดยค่าสหสัมพันธ์ไม่ควรเกิน 0.7 ในกรณีการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณจะทำให้เกิด Multicollinearity เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่พบว่า มีตัวแปรอิสระบางตัวมีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่ค่าสหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.7 และไม่น้อยกว่า -0.7

ตารางที่ 4- 26 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) การสื่อสารเรื่อง
สำคัญในการตรวจสอบ กับ ปริมาณซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ

Model	Unstandardized		Standardized			Collinearity	
	Coefficients		Coefficients			Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	p-value	Tolerance	VIF
(Constant)	2.541	0.215		11.826	0.000		
KAM_Qty	-0.074**	0.016	-0.086	-4.522	0.000	0.866	1.154
KAM_Format	0.003	0.031	0.002	0.103	0.918	0.842	1.188
Size	-0.194**	0.026	-0.182	-7.516	0.000	0.528	1.893
ROA	-0.931**	0.152	-0.119	-6.108	0.000	0.819	1.221
MB	-0.010**	0.004	-0.043	-2.317	0.021	0.922	1.085
LEV	-0.467**	0.071	-0.140	-6.545	0.000	0.683	1.465
Class	-0.674**	0.039	-0.352	-17.283	0.000	0.751	1.332
Filing_Delay	0.004	0.002	0.030	1.624	0.105	0.892	1.121
Growth	-0.000	0.000	-0.003	-0.163	0.870	0.968	1.033
Audit firm	0.090**	0.033	0.055	2.736	0.006	0.769	1.301
Model Summary :	Adjusted R Square		0.157				
	Durbin-Watson		1.979				
ANOVA :	F		51.527				
	p-value		0.000				

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10

จากตารางที่ 4-26 แสดงผลการทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนผ่านปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติด้วยการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่าค่าสถิติทดสอบ $F = 51.527$ และ p -value เท่ากับ 0.000 แสดงว่าสมการถดถอยสามารถอธิบายความผันแปรที่เกิดขึ้นในปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติได้ ค่า Adjusted R square มีค่าเท่ากับ 0.157 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดที่อยู่ในสมการถดถอยสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามคือปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติได้ร้อยละ 15.7 งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลเป็นรายปีจึงต้องทำการตรวจสอบปัญหาความเกี่ยวพันด้านเวลา Autocorrelation จากค่า Durbin-Watson เท่ากับ

1.979 ซึ่งอยู่ในช่วง 1.5 – 2.5 แสดงว่าตัวแปรอิสระที่นำมาใช้ในการทดสอบไม่มีปัญหา Autocorrelation จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบปัญหา Multicollinearity แล้วพบว่า ตัวแปรอิสระบางคู่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 นั้นแม้ว่าจะมีค่าสหสัมพันธ์ไม่สูงมาก แต่อาจสร้างปัญหาในการทดสอบได้ ดังนั้นเราสามารถพิจารณาค่าสถิติที่มีประสิทธิภาพอีกวิธีหนึ่ง นั่นคือ ค่า VIF (Variance Inflation Factor) ประกอบเพิ่มเติม ถ้าค่า VIF ของตัวแปรมีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น จากตาราง Coefficients พบว่าค่า VIF ของตัวแปรอิสระทุกตัวน้อยกว่า 10 ดังนั้นสมการถดถอยนี้ไม่พบปัญหา Multicollinearity

ผลการทดสอบโดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณพบว่า จำนวนเรื่องสำคัญในการ ตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับปริมาณซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติด้วยค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอย เท่ากับ -0.074 และมีค่าสถิติทดสอบ p-value เท่ากับ 0.000 สามารถอธิบายได้ว่าการมี จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเพิ่มขึ้น 1 ข้อจะส่งผลให้ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ ลดลง 0.074 หน่วย ในขณะที่รูปแบบการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่พบความสัมพันธ์ กับปริมาณซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.003 ค่าสถิติทดสอบ p-value เท่ากับ 0.918 อาจเนื่องมาจากนักลงทุนให้ความสำคัญกับเนื้อหาและจำนวนเรื่องสำคัญใน การตรวจสอบมากกว่ารูปแบบในการนำเสนอและจากขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลสังเกตได้ว่า รายงานของผู้สอบบัญชีส่วนมากจะมีการเน้นหัวข้อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นตัวหนาซึ่ง น่าจะมีส่วนช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถรับข้อมูลได้คืออยู่แล้ว จึงมีผลทำให้การนำเสนอเรื่องสำคัญใน การตรวจสอบในรูปแบบที่แตกต่างกันไม่ส่งผลกระทบต่อการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วย ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ

ในส่วนของตัวแปรควบคุมในการทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วย ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติพบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับปริมาณซื้อ ขายหลักทรัพย์ผิดปกติ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย เท่ากับ -0.194 และมีค่าสถิติทดสอบ p-value เท่ากับ 0.000

ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์เชิงลบกับปริมาณซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย -0.931 และมีค่าสถิติทดสอบ p-value เท่ากับ 0.000

มูลค่าตลาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับปริมาณซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ ด้วย ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย -0.010 และมีค่าสถิติทดสอบ p-value เท่ากับ 0.021

โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับปริมาณซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ ด้วยค่า สัมประสิทธิ์การถดถอย -0.467 และมีค่าสถิติทดสอบ p-value เท่ากับ 0.000

ประเภทของตลาดหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับปริมาณซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย -0.674 และมีค่าสถิติทดสอบ p -value เท่ากับ 0.000

จำนวนวันนับจากวันสิ้นงวดถึงวันที่ประกาศงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย 0.004 และมีค่าสถิติทดสอบ p -value เท่ากับ 0.105

การเติบโตของกิจการไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย -0.000 และมีค่าสถิติทดสอบ p -value เท่ากับ 0.870

ประเภทของสำนักงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย 0.090 และมีค่าสถิติทดสอบ p -value เท่ากับ 0.006

ผลการทดสอบสมมติฐานผ่านอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติดิถีสม
 ตารางที่ 4-27 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนที่ด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติดิถีสม
 (N = 2,457)

ตัวแปร	CAR7	KAM qty.	KAM Format	Size	ROA	MB	LEV	Class	Filing _delay	VAR _NITA	Audit _firm
CAR7	1										
KAM_Qty	0.027	1									
KAM_Format	-0.029	-0.081**	1								
Size	-0.091**	0.243**	0.229**	1							
ROA	-0.092**	-0.099**	-0.013	0.102**	1						
MB	-0.040*	0.004	-0.001	-0.035	0.240**	1					
LEV	0.040*	0.246**	0.075**	0.406**	-0.220**	0.075**	1				
Class	0.040*	-0.168**	-0.095**	-0.494**	-0.081**	0.056*	-0.056**	1			
Filing_delay	0.060**	-0.003	-0.067**	-0.129**	-0.181**	-0.098**	0.026	0.033	1		
VAR_NITA	-0.007	-0.016	-0.025	-0.011	-0.003	-0.006	0.030	-0.023	0.187**	1	
Audit_firm	-0.043*	0.122**	0.333**	0.352**	0.116**	0.048*	0.101**	-0.184**	-0.195**	-0.007	1

** . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.10 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4-27 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson Correlation เพื่อวัดระดับและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติ สะสม จากข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์การถดถอย ตัวแปรอิสระไม่ควรมีความสัมพันธ์กัน หรือควรเป็นอิสระต่อกันโดยค่าสหสัมพันธ์ไม่ควรเกิน 0.7 ในกรณีการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ จะทำให้เกิด Multicollinearity เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่พบว่า มีตัวแปรอิสระบางตัวมีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่ค่าสหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.7 และไม่น้อยกว่า -0.7

ตารางที่ 4- 28 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) การสื่อสารเรื่อง
สำคัญในการตรวจสอบ กับ อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม

Model	Unstandardized		Standardized		Collinearity		
	Coefficients		Coefficients		Statistics		
	B	Std. Error	Beta	t	p-value	Tolerance	VIF
(Constant)	0.132	0.029		4.548	0.000		
KAM_Qty	0.003	0.002	0.032	1.485	0.138	0.872	1.147
KAM_Format	-0.001	0.004	-0.003	-0.147	0.883	0.844	1.185
Size	-0.017**	0.003	-0.133	-4.781	0.000	0.517	1.933
ROA	-0.040*	0.021	-0.043	-1.939	0.053	0.805	1.242
MB	-0.001**	0.001	-0.045	-2.125	0.034	0.901	1.110
LEV	0.032**	0.010	0.079	3.289	0.001	0.700	1.429
Class	-0.004	0.005	-0.019	-0.794	0.427	0.722	1.385
Filing_Delay	0.001*	0.000	0.035	1.683	0.093	0.903	1.108
Growth	-0.000	0.000	-0.018	-0.873	0.383	0.964	1.037
Audit firm	0.001	0.004	0.004	0.173	0.863	0.776	1.289
Model Summary :	Adjusted R Square		0.0197				
	Durbin-Watson		1.977				
ANOVA :	F		5.943				
	p-value		0.000				

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10

จากตารางที่ 4-28 แสดงผลการทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนผ่านอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสมด้วยการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ค่าสถิติทดสอบ $F = 5.943$ และ $p\text{-value}$ เท่ากับ 0.000 แสดงว่าสมการถดถอยสามารถอธิบายความผันแปรที่เกิดขึ้นในอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสมได้ ค่า Adjusted R square มีค่าเท่ากับ 0.0197 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดที่อยู่ในสมการถดถอยสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามคืออัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสมได้ร้อยละ 1.97 งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลเป็นรายปีจึงต้องทำการตรวจสอบปัญหาความเกี่ยวพันด้านเวลา

Autocorrelation จากค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.977 ซึ่งอยู่ในช่วง 1.5 – 2.5 แสดงว่าตัวแปรอิสระที่นำมาใช้ในการทดสอบไม่มีปัญหา Autocorrelation จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบปัญหา Multicollinearity แล้วพบว่าตัวแปรอิสระบางคู่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 นั้น แม้ว่าจะมีค่าสหสัมพันธ์ไม่สูงมากแต่อาจสร้างปัญหาในการทดสอบได้ ดังนั้นเราสามารถพิจารณาค่าสถิติที่มีประสิทธิภาพอีกวิธีหนึ่งนั่นคือ ค่า VIF (Variance Inflation Factor) ประกอบเพิ่มเติม ถ้าค่า VIF ของตัวแปรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น จากตาราง Coefficients พบว่าค่า VIF ของตัวแปรอิสระทุกตัวน้อยกว่า 10 โดยตัวแปรอิสระมีค่า VIF สูงสุดที่ 1.933 คือตัวแปรขนาดกิจการ ดังนั้นสมการถดถอยนี้ไม่พบปัญหา Multicollinearity

ผลการทดสอบ โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณไม่พบความสัมพันธ์ของจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสมด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย เท่ากับ 0.003 และมีค่าสถิติทดสอบ p-value เท่ากับ 0.138 และไม่พบความสัมพันธ์ของรูปแบบการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสมด้วยเช่นกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ -0.001 ค่าสถิติทดสอบ p-value เท่ากับ 0.883 อาจเนื่องมาจากการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชียังเป็นเรื่องใหม่สำหรับนักลงทุนและนักลงทุนยังคงให้ความสำคัญกับข้อมูลอื่นมากกว่า

ในส่วนของตัวแปรควบคุมผู้วิจัยพบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย เท่ากับ -0.017 และมีค่าสถิติทดสอบ p-value เท่ากับ 0.000

ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย -0.040 และมีค่าสถิติทดสอบ p-value เท่ากับ 0.053

มูลค่าตลาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย -0.001 และมีค่าสถิติทดสอบ p-value เท่ากับ 0.034

โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย 0.032 และมีค่าสถิติทดสอบ p-value เท่ากับ 0.001

ประเภทของตลาดหลักทรัพย์ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย -0.004 และมีค่าสถิติทดสอบ p-value เท่ากับ 0.427

จำนวนวันนับจากวันสิ้นสุดงวดถึงวันที่ประกาศงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย 0.001 และมีค่าสถิติทดสอบ p-value เท่ากับ 0.093

การเติบโตของกิจการ ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติ
 สหสม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย -0.000 และมีค่าสถิติทดสอบ p -value เท่ากับ 0.383

ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์
 ผิดปกติสหสม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย 0.001 และมีค่าสถิติทดสอบ p -value เท่ากับ 0.863

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 4- 29 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
H1 : จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบ บัญชีมีความสัมพันธ์กับการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วย ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ	ยอมรับ
H2 : จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบ บัญชีมีความสัมพันธ์กับการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วย อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสหสม	ปฏิเสธ
H3 : รูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงาน ของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการตอบสนองของนักลงทุนที่ วัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ	ปฏิเสธ
H4 : รูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงาน ของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการตอบสนองของนักลงทุนที่ วัดด้วยอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสหสม	ปฏิเสธ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผล

การศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนต่อการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี มีแรงจูงใจมาจากการออกมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 เรื่อง “การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต” มีผู้ให้ความสนใจศึกษาในหลากหลายแง่มุมของการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ โดยมีทั้งผลการวิจัยที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้มีผลบังคับใช้เมื่อปี พ.ศ.2559 ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแสดงรายการเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนต่อจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ และต่อรูปแบบการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ในระหว่างปี พ.ศ.2559 – พ.ศ. 2562 โดยวัดค่าการตอบสนองของนักลงทุนด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ และอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลในการทดสอบตามสมมติฐานด้วยสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปร และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการแสดงรายการเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ พบว่าจำนวนข้อในการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวน 2 ข้อมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ 1 ข้อ โดยพบว่าในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพบมากที่สุดคือ 2 ข้อ แต่ในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ พบมากที่สุดคือ 1 ข้อ การแสดงจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.86 ข้อ ซึ่งจากข้อมูลทั้งหมดที่ใช้ทดสอบระยะเวลา 4 ปี พบว่าจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้พบว่าบางรายงานของผู้สอบบัญชีมีการระบุหรือรวมหัวข้อเรื่องของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมากกว่า 1 เรื่องในหัวข้อเดียวกันทำให้การนับจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบอาจจะน้อยกว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่รายงานจริง ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้สอบบัญชีต้องการให้สอดคล้องกับแนวทางในมาตรฐานการสอบบัญชีเกี่ยวกับความมีนัยสำคัญที่สุด อย่างไรก็ตามมีรายงานผู้สอบบัญชีบางรายงานที่ระบุว่ามีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

ผลการเลือกรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบพบว่าร้อยละ 63 รายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรูปแบบพรรณนา และร้อยละ 37 รายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรูปแบบตาราง สำหรับการรายงานในรูปแบบตารางพบว่าร้อยละ 85 เป็นรายงานจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) โดยมีเพียงบริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด แห่งเดียวที่รายงานในรูปแบบพรรณนา แต่อย่างไรก็ตามการรายงานในรูปแบบตารางมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

หัวข้อที่ถูกนำมารายงานเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมากที่สุดคือ การรับรู้รายได้ รองลงมาคือ การด้อยค่าของสินทรัพย์ และการวัดมูลค่าของสินทรัพย์ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตสำหรับหัวข้อเรื่อง 3 – 5 เรื่องแรกที่มีมักจะถูกนำมารายงานเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

ผลการวิจัยในด้านการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ จากตัวอย่าง 2,714 ปีบริษัท พบว่าจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ในขณะที่รูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ

ผลการวิจัยในด้านการตอบสนองของนักลงทุนวัดด้วยอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม จากตัวอย่าง 2,457 ปีบริษัท พบว่าจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ผิดปกติสะสมที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนต่อจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี พบว่านักลงทุนมีการตอบสนองต่อจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบผ่านปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้ามีจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบน้อยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์จะเปลี่ยนแปลงจากปกติมาก ถ้ามีจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมากปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์จะเปลี่ยนแปลงจากปกติน้อย เป็นเพราะการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นเรื่องใหม่สำหรับนักลงทุน นักลงทุนอาจขาดความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร นักลงทุนอาจรับรู้ว่าการแสดงเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นการส่งสัญญาณในเชิงลบมากกว่าเชิงบวก ในขณะที่ไม่พบการตอบสนองของนักลงทุนต่อจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่วัดค่าด้วยอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม จากการศึกษาของ Beaver (1968) ระบุว่า การเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์สะท้อนให้

เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยในความเชื่อของนักลงทุน ในขณะที่ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์สะท้อนให้เห็นถึงผลรวมของความแตกต่างในปฏิภานของนักลงทุน และงานวิจัยของ Kim and Verrecchia (1991) พบว่าการใช้ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ร่วมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์สามารถระบุความแตกต่างอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับความรู้ของนักลงทุนหรือพฤติกรรมของนักลงทุนที่แตกต่างกันต่อการประกาศสาธารณะ ซึ่งจากการพบการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติแต่ไม่พบการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม แสดงว่านักลงทุนมีความรู้ความเข้าใจต่อการแสดงเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีที่แตกต่างกัน ส่งผลทำให้มีปฏิภานในการตอบสนองผ่านปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามการแสดงเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงความเชื่อของนักลงทุนหรือข้อมูลยังไม่มีความสำคัญมากพอที่จะส่งผลให้เกิดเปลี่ยนแปลงในความเชื่อที่สะท้อนผ่านอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์

จากการศึกษาการตอบสนองของนักลงทุนต่อรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี ผู้วิจัยไม่พบการตอบสนองของนักลงทุนต่อรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบทั้งการทดสอบการตอบสนองของนักลงทุนที่วัดด้วยปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติ และที่วัดด้วยอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ผิดปกติสะสม ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Chong and Pflugrath (2008) ที่ศึกษารูปแบบรายงานการตรวจสอบที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อรับรู้ของผู้ถือหุ้นและผู้ตรวจสอบหรือไม่ โดยงานวิจัยพบว่ารูปแบบรายงานการตรวจสอบมีผลกระทบเล็กน้อยต่อการรับรู้ของผู้ถือหุ้น อาจเป็นเพราะผู้ใช้ข้อมูลให้ความสำคัญกับเนื้อหาของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมากกว่ารูปแบบการรายงาน และการรายงานในรูปแบบตารางเป็นการนำข้อความพรรณนามาใส่ลงในตารางเท่านั้น รวมถึงการนำเสนอในรูปแบบพรรณนามีการเน้นหัวข้อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นตัวหนาหรือตัวเอียงซึ่งมีส่วนช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลมีการรับรู้ถึงประเด็นที่ต้องการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นผู้สอบบัญชีสามารถเลือกใช้รูปแบบใดก็ได้ที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับการรายงาน เนื่องจากรูปแบบการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติของนักลงทุน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลและจัดทำงบการเงินต้องกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติงานและรายงานอย่างถูกต้อง เพราะหากผู้สอบบัญชีคลุกคลีพบเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมากจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ของกิจการด้วย

2. นักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มไม่ควรมองข้ามข้อหน้าเรื่องสำคัญในการตรวจในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี แม้ว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจะไม่มีผลต่อการตอบสนองด้านราคาของหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ แต่จำนวนของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีผลต่อปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์สามารถนำผลการศึกษาไปพิจารณาเพื่อพัฒนารูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชีให้มีคุณค่าในเชิงการตอบสนองของนักลงทุนมากขึ้น และยังคงเปิดโอกาสให้ผู้สอบบัญชีสามารถใช้ดุลยพินิจในการเลือกรูปแบบในการแสดงเรื่องสำคัญในการตรวจสอบได้ เนื่องจากผลวิจัยพบว่ารูปแบบการแสดงผลเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่มีผลกระทบต่อ การตอบสนอง (การตัดสินใจ) ของนักลงทุน

4. การศึกษาในอนาคตอาจขยายช่วงเวลาในการศึกษาให้มากขึ้นรวมทั้งปรับเปลี่ยนระยะเวลาล้อมรอบวันที่เกิดเหตุการณ์ ซึ่งอาจจะทำให้พบการตอบสนองของนักลงทุน และอาจมีการปรับเปลี่ยนจำลองในการทดสอบให้เหมาะสม โดยอาจพิจารณาผลกระทบร่วมที่เกิดจากคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการศึกษา

บรรณานุกรม

- Altawalbeh, M. A. F., & Alhajaya, M. E. S. (2019). The Investors Reaction to the Disclosure of Key Audit Matters: Empirical Evidence from Jordan. *International Business Research*, 12(3), 50-57.
- Aras, G., & Yilmaz, M. K. (2008). Price-earnings ratio, dividend yield, and market-to-book ratio to predict return on stock market: Evidence from the emerging markets. *Journal of Global Business and Technology*, 4(1), 18.
- Bamber, L. S., Barron, O. E., & Stevens, D. E. (2010). Trading volume around earnings announcements and other financial reports: Theory, research design, empirical evidence, and directions for future research. *Research Design, Empirical Evidence, and Directions for Future Research* (February 27, 2010).
- Bédard, J., Gonthier-Besacier, N., & Schatt, A. (2014). *Costs and benefits of reporting Key Audit Matters in the audit report: The French experience*. Paper presented at the International Symposium on Audit Research. Available at: http://documents.escdijon.eu/pdf/cig2014/ACTESDUCOLLOQUE/BEDARD_GONTHIER_BESACIER_SCHATT.pdf.
- Bédard, J., Gonthier-Besacier, N., & Schatt, A. (2017). Analysis of the Consequences of the Disclosure of Key Audit Matters in the Audit Report. In.
- Boonyanet, W., & Promsen, W. (2018). Key Audit Matters: Just Little Informative Value to Investors in Emerging Markets? *Chulalongkorn Business Review*, 41(159), 153-183.
- Campbell, C. J., & Wasley, C. E. (1996). Measuring abnormal daily trading volume for samples of NYSE/ASE and NASDAQ securities using parametric and nonparametric test statistics. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 6(3), 309-326.
- Chong, K. M., & Pflugrath, G. (2008). Do different audit report formats affect shareholders' and auditors' perceptions? *International Journal of Auditing*, 12(3), 221-241.
- Christensen, B. E., Glover, S. M., & Wolfe, C. J. (2014). Do critical audit matter paragraphs in the audit report change nonprofessional investors' decision to invest? *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 33(4), 71-93.

- Cordoş, G.-S., & Fülöp, M.-T. (2015). Understanding audit reporting changes: introduction of Key Audit Matters. *Accounting & Management Information Systems/Contabilitate si Informatica de Gestiuine*, 14(1).
- Fakhfakh, M. (2015). The readability of international illustration of auditor's report: An advanced reflection on the compromise between normative principles and linguistic requirements. *Journal of Economics, Finance and Administrative Science*, 20(38), 21-29.
- Fama, E. F. (1970). Session topic: stock market price behavior. *The Journal of Finance*, 25(2), 383-417.
- Hull, R. M. (1999). Leverage ratios, industry norms, and stock price reaction: An empirical investigation of stock-for-debt transactions. *Financial management*, 32-45.
- Ittarat, P., & Tangpinyoputtikhun, Y. (2019). *The Incremental Information Content of Key Audit Matters on Stock Returns: Evidence from Companies in the Stock Exchange of Thailand*. Mahasarakham University,
- Kim, O., & Verrecchia, R. E. (1991). Trading volume and price reactions to public announcements. *Journal of accounting research*, 29(2), 302-321.
- Klueber, J., Gold, A., & Pott, C. (2018). Do Key Audit Matters Impact Financial Reporting Behavior?
- Lee, D. H., Kim, M. K., & Kim, T. S. (2016). Abnormal Trading Volume and the Cross-Section of Stock Returns. *KAIST College of Business Working Paper Series*(2016-008).
- Martani, D., Khairurizka, R., & Khairurizka, R. (2009). The effect of financial ratios, firm size, and cash flow from operating activities in the interim report to the stock return. *Chinese Business Review*, 8(6), 44-55.
- Rapley, E. T., Robertson, J. C., & Smith, J. L. (2018). The Effects of Disclosing Critical Audit Matters and Auditor Tenure on Investors' Judgments. *Available at SSRN* 3294340.
- Sirois, L.-P., Bédard, J., & Bera, P. (2018). The informational value of key audit matters in the auditor's report: evidence from an Eye-tracking study. *Accounting Horizons*.
- Suttipun, M. (2020). Factors Influencing Key Audit Matters Reporting in Thailand. *Asian Journal of Accounting Perspectives*, 13(1), 26-39.
- ชาญชัย ตั้งเรือนรัตน์. (2017). การใช้รายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่ : ประสบการณ์ปีแรก. *วารสารวิชาการบัญชี*, 38, 5-21.

ชาญชัย ตั้งเรื่อนรัตน์. (2552). การสื่อสารของรายงานของผู้สอบบัญชี: กรณีร่างรายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่.
วารสารวิชาชีพบัญชี, 13(สิงหาคม 2552), 31-53.

ธิดา อู่ทรัพย์เจริญชัย. (2005). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับรายงานของผู้สอบบัญชี. (บัญชีมหาบัณฑิต),
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นवल จำปาจันทร์. (2018). ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับคุณภาพกำไร. (บัญชีมหาบัณฑิต),
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศศิภา สอิ่งทอง. (2017). ประโยชน์ที่ได้รับจากการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานผู้สอบบัญชีของ
บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (บัญชีมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2017). "เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ" ในหน้ารายงานผู้สอบบัญชีกับการตอบสนองของตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารวิชาชีพบัญชี, 38(มิถุนายน 2560), 22-37.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวศศิมา สีเจริญ
วัน เดือน ปี เกิด	29 กันยายน 2520
สถานที่เกิด	อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 148 หมู่ 1 ตำบลคลองพลู อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	2564 บัณฑิตมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา 2542 บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

